

Załącznik do Uchwały Nr XLVII/310/ 2014

Rady Miejskiej w Wieruszowie

z dnia 30 stycznia 2014 r.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W GMINIE WIERUSZÓW
NA LATA 2014 – 2020**

Wieruszów 2014

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	2
I. Podstawy prawne	4
II. Charakterystyka Gminy Wieruszów	5
III. Diagnoza problemów społecznych.....	6
1. Demografia.....	6
2. Pomoc społeczna	8
2.1. Wspieranie rodzin	11
2.2. Rodzinna piecza zastępcza.....	12
3. Bezrobocie	14
3.1. Prace społecznie użyteczne.....	16
3.2. Klub Integracji Społecznej.....	17
4. Uzależnienia.....	18
5. Niepełnosprawność	21
6. Zdrowie	24
7. Sytuacja osób starszych	25
8. Edukacja	28
9. Przemoc w rodzinie	30
10. Przestępczość	34
IV. Analiza SWOT	37
V. Adresaci strategii.....	39
VI. Cele strategii	40
VII. Cele operacyjne	41
VIII. Źródła i ramy finansowe działań przewidzianych do realizacji w ramach strategii.....	49
IX. Monitoring i ewaluacja	50
Spis tabel.....	52
Spis wykresów	53

Wstęp

Podstawę prawną niniejszej Strategii stanowią art. 16 b, art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy o pomocy społecznej zwanej dalej ustawą, zgodnie z którym gmina i powiat opracowują i realizują strategię rozwiązywania problemów społecznych. *Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*¹.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 – 2020 jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma ogromne znaczenie dla bezpieczeństwa społecznego mieszkańców Gminy Wieruszów a w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Przyjęcie przez samorząd Gminy Wieruszów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma istotne znaczenie dla realizacji lokalnej polityki społecznej.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej między innymi jak: edukacja, polityka zdrowotna, bezpieczeństwo publiczne, pomoc niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu, polityka równego statusu kobiet i mężczyzn.

Działania będą kierowane głównie do środowisk, które pozostają na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

Pogłębiające się zjawisko ubóstwa rodzin, związane z bezrobociem, problemy egzystencji osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych, niedostatek materialny rodzin szczególnie wielodzietnych, uzależnienie i przemoc w rodzinie to trudne problemy społeczne, które stoją do rozwiązania przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym. Od skuteczności ich rozwiązywania zależy funkcjonowanie wspólnoty samorządowej, jaką stanowi Gmina.

Systemowe podejście do rozwiązywania problemów rodziny powoduje, że dysfunkcje mające w niej miejsce nie są traktowane jako izolowane zjawiska dotyczące pojedynczych osób. Stąd, pomimo wielu różnych form pomocy skierowanych bezpośrednio na jednostkę, podejmuje się także pracę z całą rodziną, gdyż zmiany w jej funkcjonowaniu stanowią szansę na to, że następne pokolenie nie stanie się klientami pomocy społecznej, dlatego też najistotniejszą sprawą jest ochrona i zapewnienie warunków do rozwoju rodziny.

Nie możemy również zapominać, że praca z ludźmi jest bardzo trudna, gdyż jest to praca na ludzkich emocjach wymagająca dużej empatii, wrażliwości i wyrozumiałości.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2014 – 2020 jest dokumentem wyznaczającym główne kierunki działań mających na celu zapewnienie mieszkańcom Gminy Wieruszów odpowiedniej jakości życia i zabezpieczenia ich podstawowych potrzeb.

¹

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.).

Działania te będą kierowane głównie ku środowiskom, które pozostają na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

Diagnoza problemów społecznych poprzez obszary strategiczne została sporządzona przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieruszowie, we współpracy z Wydziałami Urzędu Miejskiego oraz jednostkami administracji publicznej takimi jak: Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, szkoły, SP ZOZ Ośrodek Profilaktyki, Terapii Uzależnień i Współzależnienia, Samodzielne Publiczne Zakłady Opieki Zdrowotnej przy wykorzystaniu własnych materiałów sprawozdawczych, analiz, doświadczenie, wiedzę i kompetencje z zakresu polityki społecznej.

Koordinatorem Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieruszowie.

I. Podstawy prawne

Opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wieruszów na lata 2014-2020 oraz jej wdrażanie, odpowiada właściwym przepisom prawnym, do których należą:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r., poz. 135 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r., poz. 674 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. Nr 45, poz. 235),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2006 nr 139 poz. 992 z późn. zm.),
- ustawa o pomocy osobom uprawnionych do alimentów z dnia 7 września 2007 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1228 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. 2011 nr 43 poz. 225 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. 2011 nr 231 poz. 1375 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2011 nr 127 poz. 721 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. 2008 nr 164 poz. 1027 z późn. zm.).

II. Charakterystyka Gminy Wieruszów

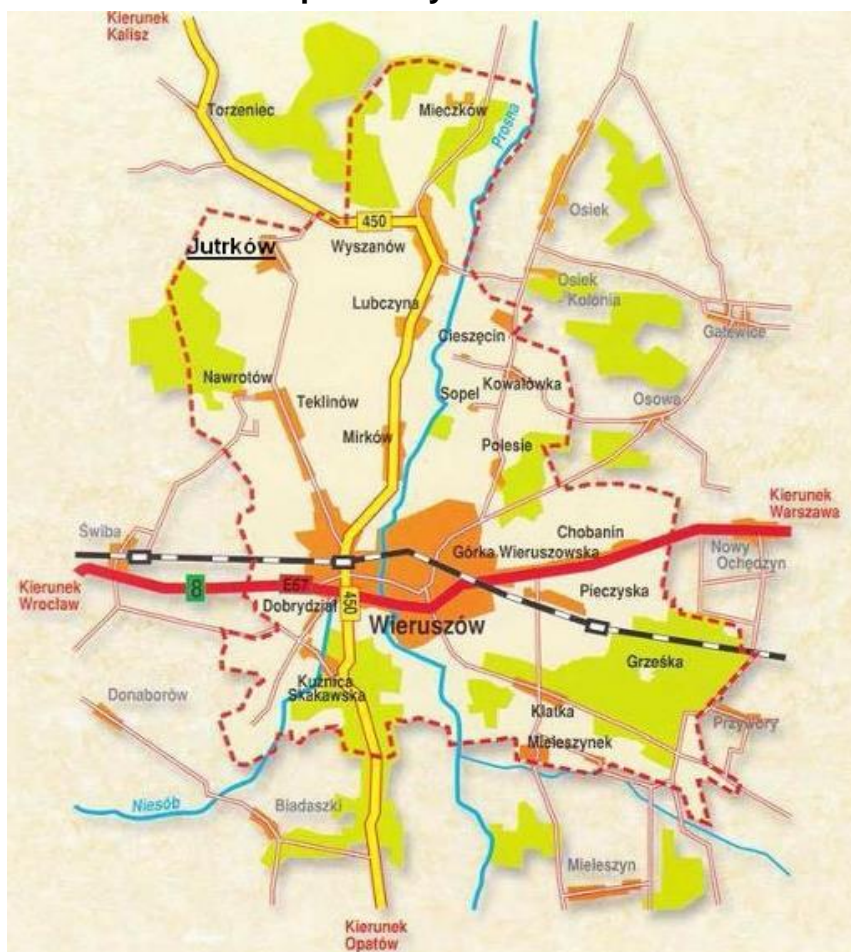
Gmina Wieruszów położona jest w południowo – zachodniej części województwa łódzkiego, po obu stronach rzeki Proсны, nad Niesobem i Brzeźnicą, na tzw. Progu Wieruszowskim łączącym Wzgórze Ostrzeszowskie z Wyżyną Śląską.

Miasto Wieruszów jest siedzibą gminy i powiatu. Obecnie Gmina Wieruszów ma charakter przemysłowo – rolniczy, znajdują się tu duże zakłady reprezentujące przemysł drzewny, meblarski, tapicerski, odzieżowy i mięsny, a także wiele małych i średnich przedsiębiorstw rodzinnych.

Atrakcją ziemi wieruszowskiej są zabytkowe kościoły, a m.in. zabytkowy Klasztor Ojców Paulinów, kościół pw. św. Rocha w Kuźnicy Skakawskiej, Sanktuarium św. Wojciecha w Cieszęcinie, czy kościół pw. św. Michała Archanioła w Wyszczanie. Na uwagę zasługuje także wieża ciśniowa z 1872 roku, która znajduje się przy dworcu kolejowym w Podzamczu oraz liczne pomniki przyrody.

Gmina Wieruszów leży przy drodze krajowej nr 8, czyli na szlaku komunikacyjnym łączącym wschód z zachodem oraz przy drodze 450 łączącej Poznań, Kalisz i Bytom.

Mapa Gminy Wieruszów

Źródło: http://jutrkow.osp.org.pl/osp/index.php?pokaz=strona/admin/pokaz_strona2&id=112

III. Diagnoza problemów społecznych

1. Demografia

Na terenie gminy Wieruszów mieszka obecnie około 14,5 tysięcy mieszkańców, z czego w mieście około 9 tysięcy, a na terenie wiosek 5,7 tysiąca. Obszar gminy zajmuje 97,20 km² natomiast miasto 5,97 km². w skład Gminy wchodzi 13 sołectw oraz 16 wiosek. Strukturę wieku mieszkańców Gminy Wieruszów przedstawia poniższa tabela.

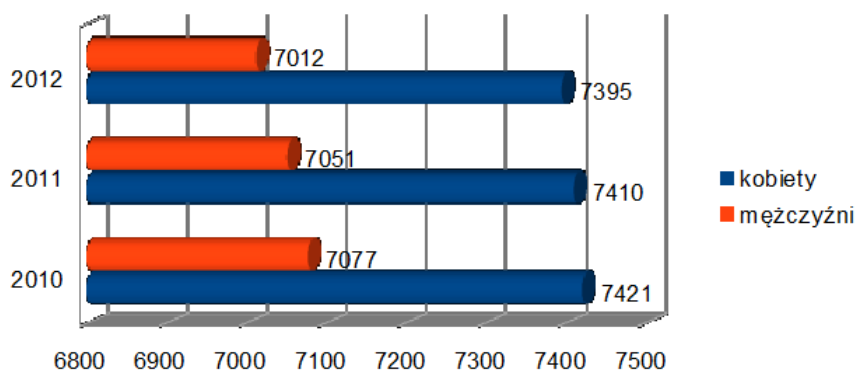
Tabela 1. Struktura wieku mieszkańców w latach 2010-2012

Wyszczególnienie	2010		2011		2012	
	miasto	wieś	miasto	wieś	miasto	Wieś
Liczba mieszkańców Gminy Wieruszów	8844	5654	8802	5659	8739	5668
Liczba osób w wieku do 19 lat	1883	1502	1862	1464	1812	1425
Liczba osób w wieku produkcyjnym	6071	3524	5966	3546	5876	3574
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1546	986	1620	1007	1721	1018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Wieruszowie

Jak łatwo można zauważyć największą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym, łącznie na wsi i w mieście jest to ponad 65% ogółu mieszkańców. Ponadto, na uwagę zasługuje fakt, że liczba osób w wieku do 19 roku życia stale maleje, natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym stale rośnie, co stanowi dowód na to, że również nasze lokalne społeczeństwo „starzeje się”. z analizy wynika także, że w ciągu 3 ostatnich lat w mieście ubyło 175 osób natomiast na wsi przybyło 32 osoby.

Wykres 1. Struktura mieszkańców ze względu na płeć w latach 2010 -2012

Źródło: Opracowanie własne na podst. danych z Urzędu Miejskiego w Wieruszowie

Z powyżej przedstawionych danych wynika, że na terenie naszej Gminy zamieszkuje większy odsetek kobiet niż mężczyzn.

Tabela 2. Liczba urodzeń i zgonów w latach 2010-2012

Rok	Urodzenia	Zgony	Współczynnik dzietności
2010	162	152	1,1
2011	152	132	1,1
2012	122	141	0,8

Źródło: Opracowanie własne na podst. danych z Urzędu Miejskiego w Wieruszowie

Przyrost naturalny to różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów w danym okresie. Jak wynika z wyżej przedstawionej danych, w 2012 roku w Gminie Wieruszów odnotowano ujemny przyrost naturalny. W latach wcześniejszych liczba urodzonych dzieci była wyższa od liczby zgonów. Jest to bardzo niepokojący sygnał.

Tabela 3. Migracje wewnętrzne – napływ ludności na terenie Gminy Wieruszów

	Rok 2012		Rok 2011		Rok 2010	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
miasto	46	37	38	34	48	39
wieś	40	36	35	34	36	25
ogółem	86	73	73	68	84	64
	159		141		148	

Źródło: Opracowanie własne na podst. danych z Urzędu Miejskiego w Wieruszowie

Tabela 4. Migracje wewnętrzne – odpływ ludności na terenie Gminy Wieruszów

	Rok 2012		Rok 2011		Rok 2010	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
miasto	61	57	75	74	71	63
wieś	31	22	36	24	22	15
ogółem	92	79	111	98	93	78
	171		209		171	

Źródło: Opracowanie własne na podst. danych z Urzędu Miejskiego w Wieruszowie

Z danych przedstawionych w powyższych tabelach wynika, że saldo migracji wewnętrznej w latach 2010 – 2013 jest ujemne, co świadczy o tym, że z naszego miasta więcej mieszkańców wyjeżdża niż się do niego wprowadza.

Mieszkańcy Gminy Wieruszów, żyjąc w nowoczesnym świecie, narażeni są na zmiany, postęp i szybkie tempo życia, co niestety ma też negatywne skutki, takie jak nasilający się problem bezrobocia, uzależnienia, przemoc czy też wzrost przestępczości. Większa część mieszkańców radzi sobie z nowymi problemami, pozostali korzystają ze wsparcia instytucji działających na rzecz rodziny. z uwagi na szerokie spektrum problemów, udzielana przez poszczególne placówki pomoc traktowana jest jako priorytet, który ma na celu przezwyciężenie bieżących trudności, wskazanie możliwości rozwiązań, zmianę niewłaściwych nawyków oraz nabycie umiejętności radzenia sobie z przeciwnościami losu.

2. Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Wieruszów realizuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieruszowie.

Podstawowym trzonem jego działalności jest realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej w oparciu o instrumenty, określone w ustawie o pomocy społecznej, a więc podejmowanie takich działań, których celem jest udzielanie osobom różnych form wsparcia, pozwalających na przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie samodzielnie pokonać przy wykorzystaniu własnych umiejętności, możliwości, zasobów i uprawnień.

Ośrodek realizuje zadania pomocy społecznej poprzez: tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej, analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej, przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń, pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz świadczenie pracy socjalnej. Ośrodek może realizować inne zadania, powierzone mu przez właściwe organy na podstawie innych ustaw.

Do tych dodatkowych zadań należy realizacja świadczeń pieniężnych na rzecz rodziny w postaci:

- przyznawania dodatków mieszkaniowych,
- przyznawania świadczeń rodzinnych,
- prowadzenia postępowania w sprawie świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego oraz postępowania wobec dłużników alimentacyjnych,
- reintegracji społecznej i zawodowej dla osób z wykluczenia społecznego (KIS) – projekty EFS,
- pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów,

które uzupełniają katalog oferowanych przez MGOPS usług na rzecz beneficjentów, zagrożonych ubóstwem i deprivacją potrzeb materialnych.

W ramach realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z obowiązków ustawowych, realizacji projektów i programów Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieruszowie stara się aktywnie współpracować z różnymi instytucjami, organizacjami w tym pozarządowymi działającymi w tym obszarze. Współpraca ta polega na działaniach interdyscyplinarnych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wspierania rodzin, osób niepełnosprawnych i innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Tabela 5. Liczba osób i rodzin objętych pomocą materialną i socjalną w latach 2010-2012

Rok	Liczba osób	Liczba rodzin
2010	634	390
2011	652	392
2012	640	395

Źródło: Opracowanie własne MGOPS Wieruszów

Z przedstawionego zestawienia wynika, że ogólna liczba rodzin beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2010-2012 pozostaje na tym samym poziomie.

Czynnikami, które stanowią ryzyko marginalizacji lub dowód wykluczenia społecznego są obszary problemowe, zdiagnozowane w rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Obszary te wpływają destrukcyjnie na funkcjonowanie rodziny.

Populacja rodzin, korzystających z pomocy społecznej jest zróżnicowana. Różnorodność dotyczy zarówno struktury wiekowej beneficjentów, liczebności gospodarstw domowych, typów rodzin, także obszarów problemowych, określanymi mianem dysfunkcji rodziny.

Tabela 6. Typy rodzin objętych pomocą społeczną

Powód trudnej sytuacji życiowej		Ogółem		
rok		2010	2011	2012
Rodziny ogółem		390	392	395
O liczbie osób w rodzinie	1	120	116	120
	2	52	49	57
	3	55	66	54
	4	77	77	76
	5	52	50	55
	6 i więcej	34	34	33
Rodziny z dziećmi ogółem		215	226	217
Rodziny niepełne ogółem		66	61	55
Rodziny emerytów i rencistów ogółem		65	53	61
Pozostałe osoby i rodziny		44	52	62

Źródło: Opracowanie własne MGOPS Wieruszów

Przedstawione dane wskazują, że gospodarstwa 1 i 4-osobowe są najbardziej narażone na ryzyko trudności życiowych, których samodzielnie nie są w stanie pokonać, co decyduje o konieczności wejścia w system pomocy społecznej.

Rodzaj gospodarstwa domowego nie jest jedynym czynnikiem ryzyka socjalnego. Wśród rodzin objętych pomocą społeczną znaczącą pozycję w roku 2010 - 2012 zajmują rodziny z dziećmi.

Tabela poniżej przedstawia zdiagnozowane w latach 2010 -2012 powody trudności życiowych rodzin, uzasadniające przyznanie pomocy.

Tabela 7. Powody przyznania pomocy

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		
	2010	2011	2012
Ubóstwo	277	271	251
Bezdomność	4	1	4
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym:	133	148	129
• wielodzietność	54	63	60
Bezrobocie	244	254	253
Niepełnosprawność	114	108	126
Długotrwała lub ciężka choroba	187	172	194
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym:	69	67	64
• rodziny niepełne	57	58	52
• rodziny wielodzietne	16	15	14
Przemoc w rodzinie	46	8	28
Alkoholizm	49	43	44
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	11	7	13
Zdarzenia losowe	4	13	2

Źródło: opracowanie własne MGOPS

Z przedstawionych danych wynika, że wzorem lat ubiegłych najpoważniejszą trudnością życiową klientów pomocy społecznej jest **ubóstwo**. Ubóstwo jest jednym z głównych powodów korzystania z pomocy społecznej. Klientami są osoby i rodziny o niskich kwalifikacjach zawodowych, długotrwale bezrobotne, jak również osoby nie posiadające stałego źródła dochodu, pracujące w niepełnym wymiarze czasu pracy lub dorywczo. Wzrost kosztów utrzymania, niskie dochody własne są głównymi przyczynami zgłaszania się o pomoc finansową.

Kolejnym poważnym obszarem problemów jest **bezrobocie**, obejmujące 65% rodzin. Trudna sytuacja na rynku pracy, brak nowych miejsc pracy, kryzys, jak i likwidacja dotychczasowych miejsc pracy prowadzi do zwykłej tendencji osób bezrobotnych. Osoby bezrobotne uzyskują pomoc finansową z tut. Ośrodka i są motywowane w kierunku podwyższania kwalifikacji zawodowych (kontrakt socjalny, projekty systemowe realizowane w ramach Priorytetu VII Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki), jak również zdobywanie umiejętności poruszania się na rynku pracy w celu znalezieniu zatrudnienia.

Następnym czynnikiem korzystania z pomocy społecznej jest **długotrwała choroba, potrzeba ochrony macierzyństwa i niepełnosprawność**.

Analiza zdiagnozowanych w roku 2012 obszarów problemowych w kontekście danych z roku poprzedniego wskazuje na tendencję wzrostu w większości obszarów.

2.1. Wspieranie rodzin

Od 2012 uregulowania prawne dotyczące wspierania rodziny i pieczy zastępczej zostały wyłączone z ustawy o pomocy społecznej i zawarte w nowej ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ustawa ta określa w jednym akcie prawnym zarówno zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, jak i zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej, traktując je jako dopełniające się i wzajemnie powiązane.

Nową formą wsparcia w rodzinie jest **asystent rodziny**. Asystentura rodziny polega na towarzyszeniu rodzinie z dziećmi w poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem mocnych stron członków rodziny, zasobów rodziny pochodzenia i rodziny dalszej, społeczności lokalnej i zasobów instytucjonalnych. Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia z sytuacjami dnia codziennego rodziców lub opiekunów dzieci. Efektem powinno być odzyskanie przez osoby przyjmujące pomoc kontroli nad własnym życiem, które pozwala im być samodzielnym oraz tak wypełniać role rodzica, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci. Efekt ten jest możliwy do osiągnięcia, przy współudziale rodziny na każdym etapie metodycznego działania: od oceny wstępnej, przez układanie planu pracy i jego realizację po ocenę końcową, dostosowanie pracy do możliwości i kontekstu życia rodziny.

W roku kalendarzowym 2012 w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wieruszowie asystent rodziny objął pomocą 7 rodzin. Podejmując pracę z rodziną główny akcent powinien być nałożony na profilaktykę, czyli wsparcie udzielane rodzinie naturalnej dziecka przed wystąpieniem w sytuacji kryzysowej, w konsekwencji której może dojść do zabrania dziecka z domu.

Odnotowano następujące problemy dominujące w rodzinach objętych wsparciem:

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- nieumiejętność w gospodarowaniu środkami finansowymi,
- trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- bezrobocie i ubóstwo,
- alkoholizm.

Spośród rodzin wspieranych przez asystenta 6 to rodziny niepełne, w których opiekę nad dziećmi sprawowały wyłącznie matki i jedna rodzina pełna. Wśród objętych działaniami asystenta rodzin były 4 rodziny wielodzietne, w tym 3 niepełne.

Objęto wsparciem 21 dzieci w rodzinach korzystających ze wsparcia w postaci asystenta rodziny.

Poniższa tabela przedstawia ilość dzieci w poszczególnych przedziałach wiekowych.

Tabela 8. Ilość dzieci objętych pomocą asystenta rodziny w poszczególnych przedziałach wiekowych

0-3 lat pozostające w domu pod opieką	Powyżej 3-6 lat wiek przedszkolny	Powyżej 6-13 lat szkoła podstawowa	Powyżej 13-16 lat gimnazjum	Powyżej 16-18 lat dzieci realizujące obowiązek szkolny
3	6	7	4	1

Źródło: Opracowanie własne MGOPS

W 3 rodzinach asystent zrealizował opracowany plan pomocy rodzinie pomagając rozwiązać zdiagnozowane problemy i zakończył działania, w kolejnych 3 rodzinach rozwiązano część problemów.

Podejmowane działania powinny być ukierunkowane na wsparcie rodziny naturalnej oraz takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej nie oznacza bowiem rozwiązania problemu rodziny. Takie rozwiązanie należy traktować jako przejściową formę zabezpieczenia dziecka. Mając na uwadze więzi emocjonalne dziecka z rodziną i środowiskiem w takich przypadkach konieczne jest motywowanie rodziców do zmiany oraz tworzenie warunków do prawidłowego rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej dających szansę na jego powrót do domu.

2.2. Rodzinna piecza zastępcza

W myśl powołanej ustawy piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej (w rodzinie zastępczej) i instytucjonalnej (w placówce opiekuńczo - wychowawczej). Również w nowy sposób zdefiniowano formy rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodzinna piecza zastępcza jest formą zapewnienia opieki dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej. Jest to przejściowa – okresowa forma opieki nad dzieckiem. w rodzinach zastępczych umieszcza się dzieci, których rodzice zostali trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub gdy władza ta została im ograniczona. Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu i po uzyskaniu zgody rodziców zastępczych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) rodzina zastępcza:

- spokrewniona,
- niezawodowa,
- zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna,

2) rodzinny dom dziecka.

Wszystkie rodziny na ich wniosek mogą być wspierane na określonych zasadach przez rodziny pomocowe.

Rodzina zastępcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności:

- traktuje dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej,
- zapewnia dostęp do przysługujących świadczeń zdrowotnych,
- zapewnia kształcenie, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych,
- zapewnia rozwój uzdolnień i zainteresowań,
- zaspokaja jego potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne oraz religijne,
- zapewnia ochronę przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka,
- umożliwia kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej.

Tabela 9. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie gminy Wieruszów w latach 2010-2011

Typy rodziny zastępczej		Lata			
		2010		2011	
		liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci
Rodzina zastępcza spokrewniona z dzieckiem		16	23	18	27
Rodzina zastępcza niespokrewniona z dzieckiem		1	1	2	2
Rodzina zastępcza zawodowa niespokrewniona z dzieckiem	ogółem	0	0	0	0
	o charakterze pogotowia rodzinnego	0	0	0	0
	wielodzietne	0	0	0	0
	specjalistyczne	0	0	0	0
Razem		17	24	20	2

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie

Z analizy powyższych danych zawartych w tabeli wynika, że na terenie naszej Gminy w latach 2010–2011 nie odnotowano rodzin zastępczych zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem. z kolei liczba rodzin i dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych z dzieckiem w roku 2011 nieznacznie wzrosła natomiast liczba rodzin niespokrewnionych z dzieckiem jest taka sama.

Tabela 10. Rodziny zastępcze funkcjonujące od 2012 r. na terenie Gminy Wieruszów

Typ placówki	rok 2012	
	liczba rodzin	liczba dzieci
Rodzina spokrewniona	16	21
Rodzina niezawodowa	3	3
Rodzina zawodowa i zawodowa specjalistyczna	0	0
Rodzinny dom dziecka	0	0
Rodziny pomocowe	0	0

Źródło Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie

Od 2012 r. po nowym podziale pieczy zastępczej nie odnotowano rodzin zawodowych i zawodowych specjalistycznych, Rodzinnych Domów Dziecka oraz Rodzin Pomocowych. w rodzinach spokrewnionych odnotowano znacznie większą liczbę rodzin niż w rodzinach niezawodowych.

3. Bezrobocie

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, osoba bezrobotna to osoba niezatrudniona i niewykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest osoba niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia, co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nie ucząca się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub szkół wyższych w systemie niestacjonarnym, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania powiatowym urzędzie pracy oraz poszukująca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

W 2012 roku na terenie Gminy Wieruszów odnotowano mniej osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy w stosunku do lat ubiegłych. Wśród 792 zarejestrowanych bezrobotnych 85% stanowili bezrobotni bez prawa do zasiłku, zaledwie 15% to bezrobotni z prawem do zasiłku.

Szczegółową analizę struktury bezrobotnych w latach 2010–2012 w Gminie Wieruszów przedstawiono poniżej.

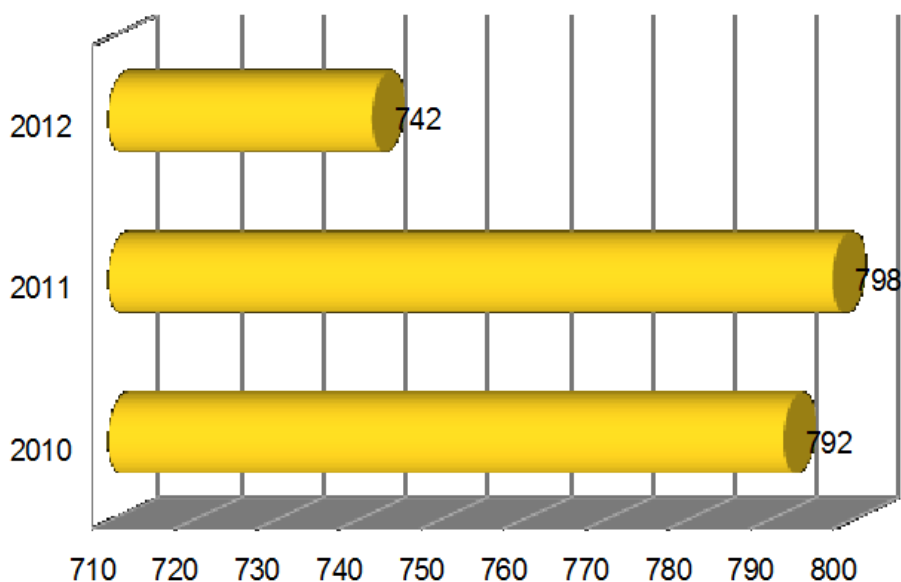
Tabela 11. Charakterystyka osób bezrobotnych w gminie Wieruszów w latach 2010-2012

Wyszczególnienie	Bezrobotni ogółem			Z ogółu								
				Osoby niepełnosprawne			Osoby w wieku do 25 lat			Osoby w wieku powyżej 50 lat		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
bezrobotni bez prawa do zasiłku	666	664	631	37	41	42	173	170	147	128	127	127
bezrobotni z prawem do zasiłku	126	134	111	7	14	6	5	10	8	47	61	47
Razem	792	798	742	44	55	48	178	180	155	175	188	174

Źródło: dane PUP w Wieruszowie

Stopa bezrobocia w powiecie wieruszowskim na koniec 2012 roku wynosiła 11,5% w stosunku do mieszkańców aktywnych zawodowo i była podobna jak w 2011 roku. Należy jednak zauważyć, że liczba bezrobotnych w Gminie Wieruszów na koniec 2012 roku była mniejsza niż w latach ubiegłych, co przedstawia poniższy wykres.

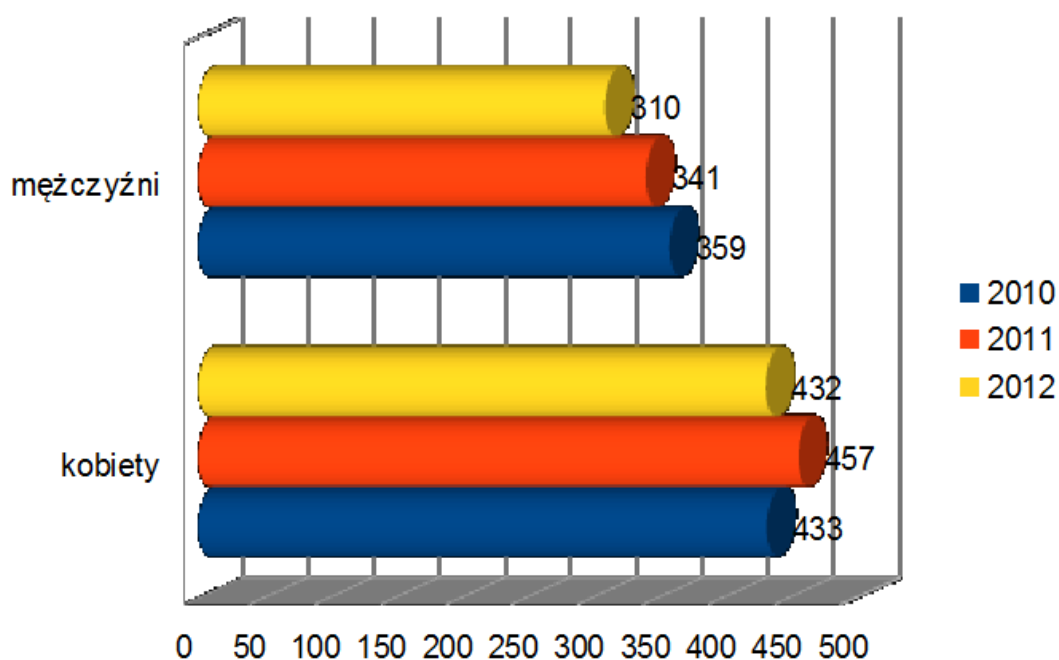
Wykres 2. Liczba bezrobotnych w gminie Wieruszów

Źródło: dane PUP w Wieruszowie

Wykres 3. Charakterystyka osób bezrobotnych ze względu na płeć w gminie Wieruszów w latach 2010-2012

Źródło: dane PUP w Wieruszowie

Analizując powyższe dane widzimy, że kobiety bezrobotne w gminie Wieruszów stanowią większość. Jako jedną z przyczyn takiego stanu można uznać, że pracodawcy chętniej zatrudniają mężczyzn z zawodowym wykształceniem obawiając się obciążeń związanych z macierzyństwem, a kobiety po urodzeniu dziecka oraz okresie jego wychowania mają problemy z powrotem na rynek pracy.

W odpowiedzi na tak duże bezrobocie w naszej Gminie, Powiatowy Urząd Pracy w Wieruszowie udziela pomocy osobom pozostającym bez pracy poprzez realizację celów polityki społecznej w zakresie tworzenia miejsc pracy i ograniczenia bezrobocia, w szczególności poprzez: prace interwencyjne, staże, zatrudnienie wspierane, prace społecznie użyteczne, refundację wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, szkolenia bezrobotnych, roboty publiczne i inne.

Sytuacja klientów pomocy społecznej, którzy borykają się z problemem bezrobocia jest na bieżąco monitorowana przez pracowników socjalnych. Oprócz całego wachlarza pomocy finansowej i rzeczowej osoby te mogą skorzystać również z prac społecznie użytecznych oraz wziąć udział w szkoleniach w ramach Klubu Integracji Społecznej – Równe Szanse współfinansowanego ze środków EFS.

3.1. Prace społecznie użyteczne

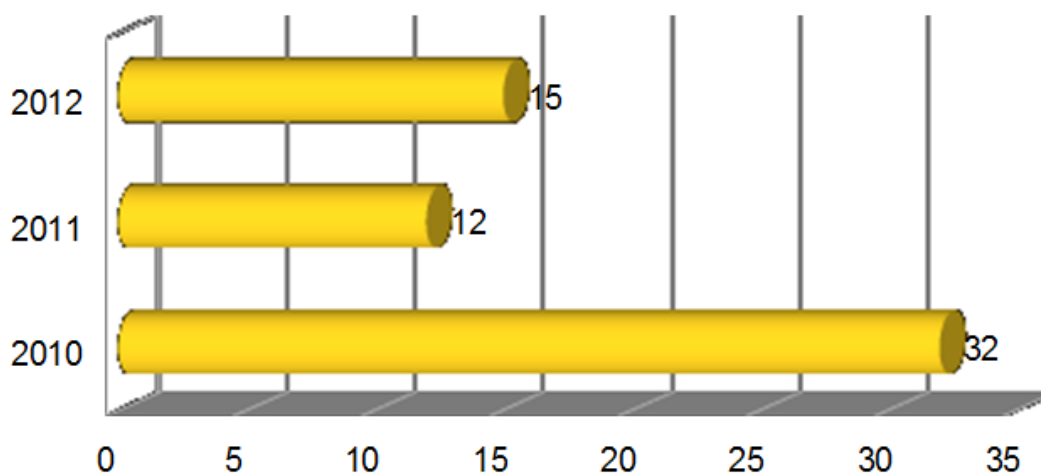
Prace społecznie użyteczne organizowane są przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub działalnością na rzecz społeczności lokalnej. Wykonywanie prac społecznie użytecznych odbywa się na podstawie porozumienia zawartego między starostą a gminą, na rzecz której prace społecznie użyteczne będą wykonywane.

Powiatowy urząd pracy refunduje gminie ze środków Funduszu Pracy do 60% minimalnej kwoty świadczenia przysługującego bezrobotnemu. Z tej formy pomocy mogą skorzystać osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku, a jednocześnie korzystające ze świadczeń pomocy społecznej albo uczestniczące w wyniku skierowania przez powiatowy urząd pracy w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielniania, lokalnym programie pomocy społecznej lub w indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego.

Osoby wykonujące prace w ramach prac społecznie użytecznych pracują w wymiarze do 10 godzin tygodniowo. w tym czasie mają szansę zdobywać nowe doświadczenia zawodowe. Za swoją pracę otrzymują świadczenie w określonej wysokości, która podlega waloryzacji i nadal posiadają status osoby bezrobotnej.

W 2012 roku Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieruszowie na prace społecznie użyteczne skierował 15 osób.

Wykres 4. Osoby zatrudnione w ramach prac społecznie użytecznych z terenu gminy Wieruszów w latach 2010–2013

Źródło: dane PUP w Wieruszowie

3.2. Klub Integracji Społecznej

Od 2008 roku Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieruszowie realizuje projekt systemowy „Klub Integracji Społecznej - Równe Szanse”, który jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, poddziałanie 7.1.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki „rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej”.

Głównym celem realizowanego projektu jest reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Adresatami projektu są osoby długotrwale bezrobotne, które mają szczególne trudności z powrotem na rynek pracy oraz trudną sytuację materialną.

W ramach KIS-u beneficjenci mają szansę skorzystać z indywidualnego wsparcia psychologa, doradcy zawodowego, terapeuty, prawnika, pracownika socjalnego oraz wsparcia grupowego poprzez uczestnictwo w warsztatach i szkoleniach w zakresie nabycia umiejętności komunikowania się, łatwego nawiązywania kontaktów, integracji w grupie, opracowania zasad i technik relaksacyjnych, radzenia sobie ze stresem, wykształcenia umiejętności podejmowania decyzji, umiejętności innowacyjnego,

twórczego i pozytywnego myślenia, określenia swoich mocnych i słabych stron, umiejętności wzbudzania motywacji do konstruktywnych działań, podniesienia samooceny i kształtowanie aktywnych postaw, nabycia wiedzy i umiejętności aktywnego poszukiwania pracy, zmiany postawy z biernej na aktywną, samoorganizowanie się w przewycięzaniu problemów życiowych.

Projekt "Klub Integracji Społecznej – równe szanse", to szereg zaplanowanych działań i warsztatów, mający charakter długofalowy, a zdobyta wiedza zwiększa potencjał uczestników i ich szanse na powrót na rynek pracy.

W 2008 roku w ramach projektu 12 osób ukończyło szkolenie pt „Warto zmienić swoje życie” – warsztaty indywidualne i grupowe ze specjalistami. w kolejnych latach beneficjenci projektu uczestniczyli:

- w 2009 r. – 10 osób ukończyło szkolenie w zakresie handlu i usług,
- w 2010 r. – 10 osób ukończyło szkolenie w zakresie opiekun osób starszych i dzieci,
- w 2011 r. – 5 osób ukończyło szkolenie w zakresie tapicer, 5 osób ukończyło szkolenie w zakresie obsługa wózków jezdnych,
- w 2012 r. – 8 osób ukończyło szkolenie zawodowe w zakresie sprzedawca, 3 osoby ukończyły szkolenie w zakresie operator wózków jezdnych.

Realizacja powyższych działań ma na celu zaktywizowanie zawodowe jak największej ilości osób bezrobotnych, umożliwienie im wyjścia z kręgu świadczeniobiorców pomocy społecznej na rynek pracy, dzięki czemu zdobędą samodzielność finansową, staną się zaradni, niezależni i odpowiedzialni za swoje rodziny, dlatego też celem jest kontynuacja projektu w latach następnych.

4. Uzależnienia

W znaczeniu potocznym uzależnienie rozumiane jest jako nabyta silna potrzeba wykonywania jakiejś czynności lub zażywania jakiejś substancji, a w szczególności: alkoholu, mówimy wtedy o alkoholizmie, narkotyków, gdzie mówimy o narkomanii, leków w przypadku, których mamy do czynienia z lekomanią. w szerszym znaczeniu za osoby uzależnione uważa się także nadużywające gier hazardowych, oglądania telewizji, Internetu, zakupów czy też pracy.

Oszacowanie skali problemu uzależnienia jest trudne z uwagi na znaczny odsetek osób dotkniętych problemem, które jednak nie szukają wsparcia u profesjonalistów i w instytucjach pomocowych. Skalę tego problemu na terenie gminy Wieruszów przedstawimy na podstawie danych z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Miejskiego Ośrodka Profilaktyki Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Wieruszowie.

Poniższa tabela zawiera dane dotyczące świadczeń zdrowotnych dla pacjentów MOPTUIW z terenu Gminy Wieruszów w roku 2010-2012 – wykonanie usług zdrowotnych.

Tabela 12. Wykonanie usług zdrowotnych w latach 2010-2012

Wyszczególnienie	2010r.	2011r.	2012r.
Ilość wykonanych usług zdrowotnych	2323	2831	2068
Porada terapeutyczna kolejna	154	145	166
Porada Instruktora terapii	459	376	486
Terapia indywidualna	789	847	780
Terapia grupowa dla: -uzależnionych - współuzależnionych	838 517 321	1374 919 455	554 374 180
Skierowanie na oddział odwykowy	3	4	0
Sesja terapii rodzin	0	0	0
Diagnoza uzależnienia	55	52	54
Diagnozy współuzależnienia	28 44 nowych pacjentów	37 72 nowych pacjentów	28 53 nowych pacjentów

Źródło: Dane MOPTUIW w Wieruszowie

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W pracach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wieruszowie uczestniczy 5 członków.

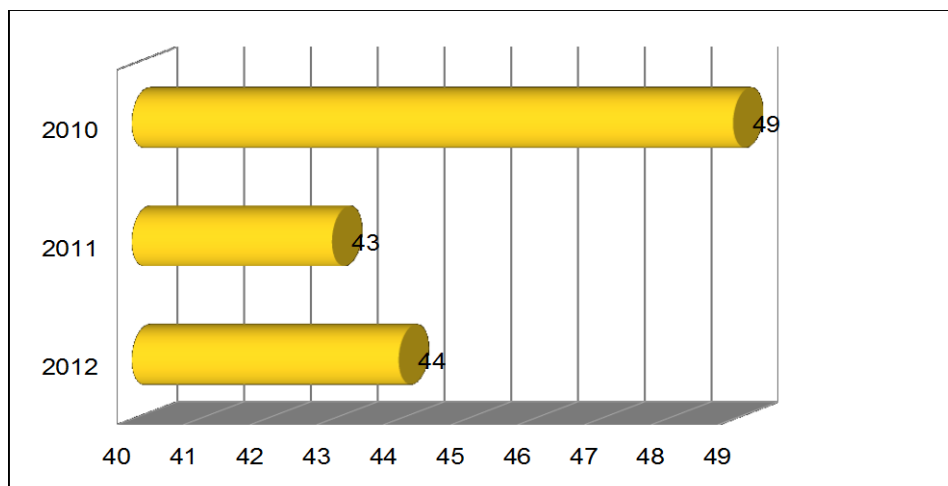
Tabela 13. Podejmowane działania przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Działania	2010	2011	2012
Liczba nowych osób zgłoszonych na Komisję	41	32	28
Liczba wysłanych zaproszeń na Komisję	111	152	149
Liczba osób z którymi przeprowadzono rozmowy o podjęcie leczenia dobrowolnie	33	78	74
Liczba osób skierowanych na przymusowe leczenie	3	1	0

Źródło: Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wieruszowie

W latach 2010-2012 przeprowadzono w punktach sprzedaży napojów alkoholowych (sklepy, bary) 260 kontroli, wszystkie zgodne z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Wykres 5. Liczba osób z problemem alkoholowym korzystające ze świadczeń

Źródło: Opracowanie własne MGOPS w Wieruszowie

Z analizy wykresu wynika, iż w niewielkim stopniu zmniejszyła się liczba osób uzależnionych od alkoholu, która korzysta ze świadczeń pomocy społecznej.

Uzależnienia w szkołach na terenie Gminy Wieruszów

Na podstawie przeprowadzonych ankiet w latach 2010 - 2012 uznano, że zagrożenie narkotykami wśród młodzieży nie wzrasta i utrzymuje się na tym samym poziomie.

W latach 2010-2012 w szkole przeprowadzono działania profilaktyczne dotyczące zagadnień szkodliwości zażywania alkoholu i narkotyków oraz dopalaczy takie jak:

- „skutki głupoty”,
- „o narkomani prawie wszystko”,
- „nowe narkotyki, paranarkotyki – zjawisko, jego tendencje – rozpoznawanie zachowań - zasady postępowania”
- „znajdź właściwe rozwiązanie”,
- „Kierowca po alkoholu-eksperyment”

Z informacji podawanych przez uczniów można wywnioskować, że młodzież posiada wiedzę w zakresie dostępności tj. cen i miejsca sprzedaży różnych środków odurzających na terenie miasta.

Z przeprowadzonej diagnozy w szkołach można stwierdzić że:

- wiedza na temat narkotyków wśród młodzieży szkolnej jest z roku na rok coraz większa,
- coraz więcej młodzieży wie czym są narkotyki i że mogą powodować uzależnienia,
- we wszystkich szkołach przygotowano pedagogów do samodzielnej pracy z dziećmi i młodzieżą z zakresu profilaktyki uzależnień od alkoholu i narkotyków.

5. Niepełnosprawność

Zgodnie z definicją sformułowaną przez Światową Organizację Zdrowia (WHO): „Osoba niepełnosprawna to osoba, u której istotne uszkodzenia i obniżenie sprawności funkcjonowania organizmu powodują uniemożliwienie, utrudnienie lub ograniczenie sprawnego funkcjonowania w społeczeństwie, biorąc pod uwagę takie czynniki jak płeć, wiek oraz czynniki zewnętrzne”.

Diagnoza tej grupy jest bardzo trudna, ponieważ brak jest pełnych danych w zakresie poszczególnych dysfunkcji. Osoby i rodziny dotknięte problemem niepełnosprawności nie mogą w pełni korzystać z dobrodziejstw życia społecznego z powodu barier architektonicznych i społecznych.

Problemami osób niepełnosprawnych na terenie naszej gminy zajmują się następujące jednostki:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Samodzielne Publiczne Zakłady Opieki Zdrowotnej,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – Warsztat Terapii Zajęciowej,
- Stowarzyszenie Integracyjne „Klub Otwartych Serc”

Tabela 14. Zadania realizowane na rzecz osób niepełnosprawnych w latach 2010-2012 z terenu gminy Wieruszów

Diagnoza niepełnosprawności	LATA		
	2010	2011	2012
Świadczenia i usługi finansowane z powodu niepełnosprawności			
Ilość osób umieszczonych w DPS	1	0	0
Ilość osób umieszczonych w ŚDP	13	14	11
Ilość osób które otrzymały pomoc ze środków PFRON na likwidację barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych	5	5	16
Ilość osób które skorzystały z turnusów rehabilitacyjnych	22	36	93
Ilość osób które otrzymały dofinansowanie na zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	64	61	61
Ilość osób które skorzystały z wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy	2	3	5
Ilość osób które otrzymały dofinansowanie na jednorazowe środki na podjęcie działalności	1	1	2

Źródło: Dane statystyczne - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie

Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że liczba osób niepełnosprawnych korzystających z należnych im świadczeń i usług w latach 2010-2012 jest porównywalnie zbliżona.

Tabela 15. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z porad w latach 2010-2012 tylko z terenu Gminy Wieruszów

Przedział wiekowy	Lata					
	2010		2011		2012	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
od 0 do 6	3	1	3	1	3	0
od 7 do 15	4	3	0	2	0	3
od 16 do 18	1	0	2	0	0	1

Źródło: Dane statystyczne - Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Wieruszowie

Jak wynika z analizy zawartej w powyższej tabeli z usług Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej zarówno w latach jak i przedziałach wiekowych liczba korzystających jest stosunkowo wyrównana.

Tabela 16. Liczba osób z Gminy Wieruszów, które w latach 2010-2012 zostały zaliczone do stopnia niepełnosprawności

Przedział wiekowy	Lata					
	2010		2011		2012	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
od 0 do 6	2	4	1	4	4	8
od 7 do 15	1	1	6	6	1	4
od 16 do 18	6	3	2	2	1	1
powyżej 18	86	59	80	87	77	81

Źródło: Dane statystyczne - Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sieradzu

Z powyższych danych wynika, że w latach 2010-2012 liczba osób zaliczonych do stopnia niepełnosprawności w wieku od 0-18 lat jest w każdym roku wyrównana. Przedział wiekowy powyżej 18 lat stanowi największą grupę na terenie gminy Wieruszów z przyznanym stopniem niepełnosprawności

Warsztat Terapii Zajęciowej jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką, stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Realizacja celu, odbywa się przy zastosowaniu technik terapii zajęciowej, zmierzających do rozwijania:

- umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej,
- psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.

WTZ realizuje zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej, zmierzające do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności, niezbędnych do prowadzenia przez osobę niepełnosprawną niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia - na miarę jej indywidualnych możliwości.

Tabela 17. Liczba uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej oraz osób uczestniczących w grupach wsparcia w latach 2010-2012

WTZ	Lata					
	2010		2011		2012	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
Liczba uczestników WTZ	10	5	10	4	10	6
Razem	15		14		16	
Liczba osób w grupach wsparcia	3	12	4	11	13	2
Razem	15		15		15	

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie

Tabela 18. Procentowy udział uczestników w latach 2010-2012 w Gminie Wieruszów w stosunku do gmin powiatu wieruszowskiego

WTZ	Lata					
	2010		2011		2012	
	osoby	(%)	osoby	(%)	osoby	(%)
Gmina Wieruszów	18	26,00%	19	28	19	26
Powiat Wieruszów	50	100,00%	50	100	53	100

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie

Jak wynika z przedstawionej tabeli liczba uczestników WTZ w poszczególnych latach nie ulega zmianie.

6. Zdrowie

Na nasze zdrowie indywidualne jak i zbiorowe wpływa wiele czynników. Głównie są to warunki środowiska nas otaczającego, czynniki genetyczne, warunki ekonomiczne, poziom wykształcenia, stosunki międzyludzkie w bliskim otoczeniu i w rodzinie. w mniejszym stopniu jest to dostępność i korzystanie z opieki zdrowotnej.²

W zakresie ochrony zdrowia i życia na terenie Gminy Wieruszów funkcjonują trzy Przychodnie Lekarskie, gdzie porad udzielają lekarze rodzinni. Są to:

- NZOZ „COR” Przychodnia Lekarska Gabinet Lekarza POZ ul. Kopernika 1a,
- NZOZ „BONUS” s.c. Poradnia Medycyny Rodzinnej ul. Kopernika 4 oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej,
- „MEDIX” s.c. ul. Fabryczna 6.

NZOZ Szpital Powiatowy w Wieruszowie zarządzany przez Powiatowe Centrum Medyczne Sp. z o. o. świadczy usługi medyczne na wysokim poziomie zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi i oczekiwaniami pacjentów, zapewniając im i osobom odwiedzającym, a także personelowi przyjazne oraz bezpieczne warunki pobytu i pracy.

Świadczenia zdrowotne udzielane są świadczeniobiorcom w poradniach specjalistycznych, oddziałach szpitalnych oraz pracowniach diagnostycznych.

Ze względu na stan zdrowia świadczeniobiorcy, w warunkach domowych realizowane są świadczenia z zakresu:

- rehabilitacji,
- poradni specjalistycznych,
- nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej,
- hospicjum domowego.

Tabela 19. Liczba pacjentów hospitalizacji

	2010	2011	2012
Oddział Chorób Wewnętrznych	1496	1255	1419
Oddział Pediatryczny	641	554	549
Oddział Ginekologiczno - Położniczy	996	915	88
Oddział Neonatologiczny	248	224	21
Oddział Chirurgii Jednego Dnia	0	0	47
Zakład Opiekuńczo-Lecznicy	101	113	112
Razem	3482	3061	2236

Źródło: Powiatowe Centrum Medyczne Sp. z o. o. w Wieruszowie

² <http://pl.wikipedia.org/wiki/Zdrowie>(29.10.2013 r.)

Powyższe dane przedstawiają ilość pacjentów przebywających w oddziałach szpitalnych. Na uwagę zasługuje Zakład Opiekuńczo-Lecznicy, ponieważ niewielka liczba pacjentów przebywających w tym oddziale jest charakterystyczna dla tych świadczeń, a wynika to z długiego okresu pobytu pacjentów w tym oddziale.

Tabela 20. Liczba wykonanych porad w poradniach specjalistycznych w latach 2010-2012

	2010	2011	2012
Poradnia Diabetologiczna	1262	1286	1820
Poradnia Dermatologiczna	2837	2959	2913
Poradnia Neurologiczna	2842	2693	442
Poradnia Gruźlicy i Chorób Płuc	3484	3944	3115
Poradnia Chirurgii Ogólnej	4355	4243	4640
Poradnia Urazowo - Ortopedyczna	2849	3186	3826
Poradnia Rehabilitacyjna	447	450	497
Poradnia Ginekologiczno - Położnicza	6179	6665	4274
Poradnia Zdrowia Psychicznego	1254	1444	1293
Razem	25509	26870	22820

Źródło: Powiatowe Centrum Medyczne Sp. z o. o. w Wieruszowie

Powyższa tabela przedstawia ilość porad wykonanych w poradniach specjalistycznych NZOZ w Wieruszowie. Należy zwrócić uwagę na małą ilość porad w 2012 r. realizowanych przez neurologa w porównaniu z rokiem 2010 i 2011. Usługi w poradniach dermatologicznej, gruźlicy i chorób płuc, zdrowia psychicznego oraz ginekologiczno-położniczego wykonywane są bez skierowania od lekarza pierwszego kontaktu. Lekarz psychiatra nie podejmuje wizyt w domu pacjenta.

7. Sytuacja osób starszych

Przez większą część historii gatunku ludzkiego poszczególni jego przedstawiciele starzeli się, a populacje nie. Jednostki przechodziły przez typowy cykl życia, podczas kiedy struktura wiekowa społeczeństw pozostawała stosunkowo niezmienna. Odsetek ludzi starych zwykle był znikomy i nie przekraczał 2% lub 3%. Zmianę pod tym względem przyniosła druga połowa XX w. przypadający na okres intensywnie postępującego wzrostu liczby i odsetka ludzi starych.

Prognozy demograficzne jednoznacznie wskazują, że proces starzenia się społeczeństw krajów europejskich zintensyfikuje się w najbliższych dekadach. W okresie

2010-2020 próg starości zaczną przekraczać osoby z powojennego wyżu (tzw. baby-boomers), a w okresie 2040-2050 w fazę starości wchodzić zaczną ich dzieci, przedstawiciele tzw. echa powojennego wyżu.

Starość demograficzna

Wyznacznikiem starości demograficznej (inaczej społecznej) są zauważalne zmiany dokonujące się w strukturze wieku ludności, a polegające na wzroście udziału ludzi starych w ogólnej liczbie ludności. Proces ten spowodowany jest z jednej strony stopniowym wydłużaniem przeciętnej długości życia (przez co okresu starości dożywają coraz większe grupy ludzi- jest to tzw. starzenie się od góry piramidy wieku ludności), z drugiej natomiast spadkiem dzietności (przez co zwiększa się udział osób starych względem młodszych generacji- jest to tzw. starzenie się od dołu piramidy wieku ludności).

Według terminologii ONZ starzenie społeczeństwa zaczyna się, gdy udział ludności w wieku powyżej 65 lat przekroczy 7% ogółu. „Magiczne” 7% stanowi próg starości demograficznej, natomiast przekroczenie 10% wskaźnika oznacza zaawansowaną starość demograficzną.

Tabela 21. Starość w danych demograficznych na terenie Gminy Wieruszów

Wiek	2010 r.		2011 r.		2012 r.	
	liczba bezwzględna	% ogółu	liczba bezwzględna	% ogółu	liczba bezwzględna	% ogółu
60-69 lat	1464	17 %	1551	18 %	1658	19 %
70 lat i więcej	1039		1046		1055	
Ogólna liczba ludności	14402		14349		14347	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS - Baza Demografia <http://demografia.stat.gov.pl/>

Liczebność ludzi w wieku poprodukcyjnym na terenie Gminy Wieruszów każdego roku wzrasta o 1%.

Dane zawarte w powyższej tabeli obrazują gwałtowny spadek przyrostu naturalnego w 2012 r. na terenie Gminy Wieruszów, duży spadek liczby urodzeń w stosunku do niewielkiego wzrostu liczby zgonów wpisuje teren naszej gminy w ogólnopolski trend prowadzący do demograficznej starości.

Konsekwencje kulturowe obejmują zagadnienia udziału ludzi starych w życiu całego społeczeństwa. Ludzie starsi nie zajmujący się pracą zawodową chętnie rozwijają swoje zainteresowania turystyczne, hobbystyczne, kulturalne, edukacyjne, które na terenie Gminy Wieruszów realizują w ramach uczestniczenia w spotkaniach Uniwersytetu Trzeciego Wieku i członkostwa w Związku Emerytów i Rencistów.

Konsekwencje socjalne starzenia się ludności to większe zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, socjalne. Należy zaznaczyć, że na terenie Gminy Wieruszów usługi opiekuńcze przyznawane są osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a były jej pozbawione.

Tabela 22. Liczba osób objętych wsparciem w postaci usług opiekuńczych w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
Liczba osób	10	6	11
Koszt usług [w zł]	23 129	21 151	24 810

Źródło: Opracowanie własne - dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieruszowie

Powyższe dane obrazują wzrost liczby osób korzystających ze wsparcia Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieruszowie w postaci usług opiekuńczych w latach 2011 – 2012. Wymieniony wzrost liczby beneficjentów koreluje dodatnio ze wzrostem środków przeznaczonych na pokrycie kosztów świadczonych usług opiekuńczych.

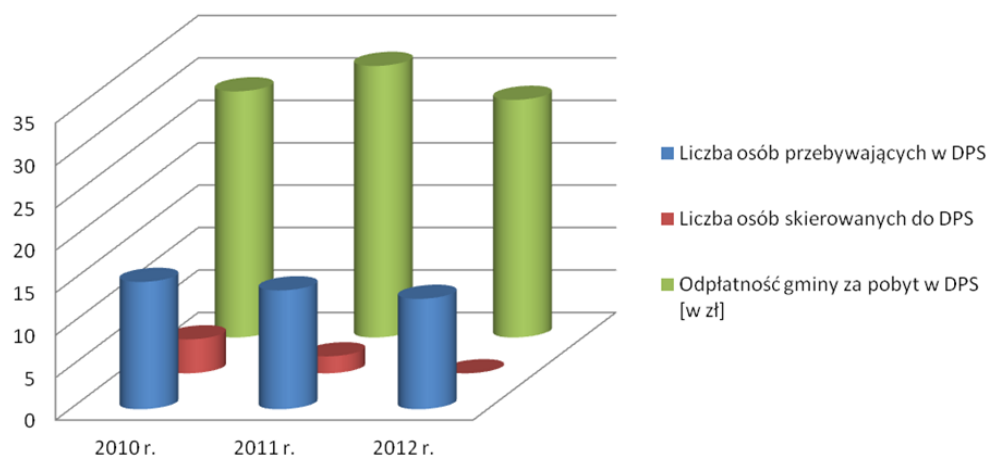
Formalne wsparcie świadczone w miejscu zamieszkania seniora nie zawsze okazuje się wystarczające i wymagane jest zapewnienie stałej opieki w postaci pobytu w domu pomocy społecznej. Należy zauważyć, że z uwagi na konieczność ponoszenia odpłatności przez Gminę za mieszkańca przebywającego w domu pomocy społecznej liczba osób kierowanych do placówek stacjonarnych jest znacznie mniejsza od istniejących potrzeb.

Tabela 23. Liczba osób skierowanych i przebywających w domach pomocy społecznej oraz odpłatność gminy za pobyt mieszkańców w tego rodzaju placówkach stacjonarnych w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
Liczba osób skierowanych do DPS	4	2	0
Liczba osób przebywających w DPS	15	14	13
Odpłatność gminy za pobyt w DPS [w zł]	290 264	320 151	281 824

Źródło: Opracowanie własne - dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieruszowie

Wykres 6. Liczba osób skierowanych i przebywających w domach pomocy społecznej oraz odpłatność gminy za pobyt mieszkańców w tego rodzaju placówkach stacjonarnych w latach 2010-2012

Źródło: Opracowanie własne - Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieruszowie

Analizując powyższe dane odnosząc liczbę osób przebywających w danym roku w jednostce stacjonarnej do kwoty odpłatności poniesionej przez Gminę należy stwierdzić tendencję wzrostową kosztów opłat za pobyt mieszkańca przy spadku liczby osób i skierowanych i przebywających. Za bezpośrednią przyczynę owej korelacji ujemnej pomiędzy ilością osób przebywających w DPS a kosztami ponoszonymi przez Gminę należy uznać wzrost kosztów utrzymania rezydenta w DPS.

Ośrodek kieruje do placówki jedynie te osoby w przypadku, których brak jest możliwości zapewnienia całodobowych usług w miejscu zamieszkania odpowiadającym potrzebom Klienta.

8. Edukacja

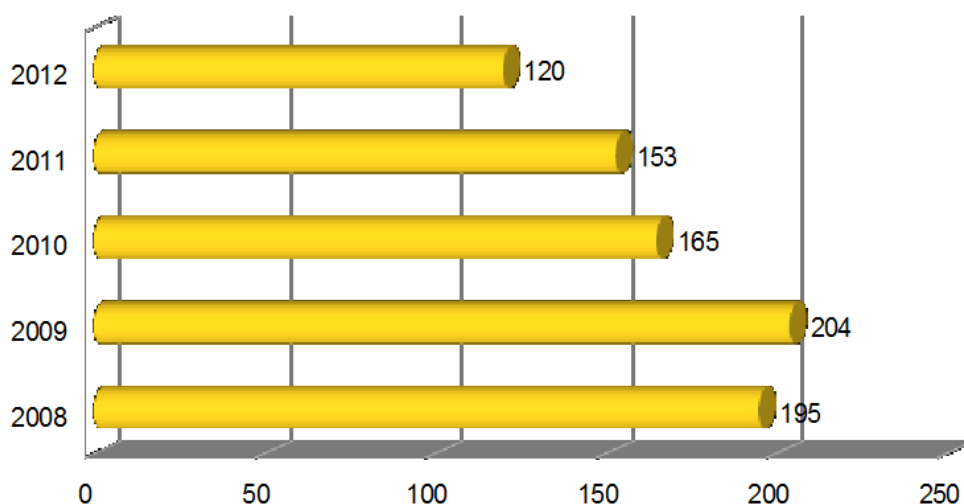
Aktualna sieć przedszkoli, szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego zaspakaja rzeczywiste oczekiwania społeczne. Jednak niż demograficzny oraz ciągle poszukiwanie rozwiązań zmierzających do podnoszenia jakości pracy szkoły uzasadniają potrzebę wypracowywania nowych racjonalnych rozwiązań w zakresie optymalizacji sieci placówek oświatowych.

Placówki

W latach 2010-2012 Gmina Wieruszów prowadziła następujące placówki oświatowe:

1. Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Janusza Korczaka w Wieruszowie,
2. Zespół Szkół Nr 2 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Wieruszowie,
3. Gimnazjum Nr 1 w Wieruszowie im. Jana Pawła II,
4. Szkoła Podstawowa w Teklinowie.
5. Szkoła Podstawowa w Wyszanie.
6. Szkoła Podstawowa w Cieszynie do 31 sierpnia 2010 roku
7. Szkoła Podstawowa w Pieczyskach.
8. Przedszkole Samorządowe Nr 1 w Wieruszowie,
9. Przedszkole Samorządowe nr 3 w Wieruszowie,
10. Przedszkole Publiczne Sióstr św. Jadwigi,
11. Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Zielony Listek” od 1 lipca 2011 r.
12. Punkt Przedszkolny „Mali odkrywcy” od 1 września 2013 r.

Wykres 7. Liczba urodzeń dzieci w latach 2008-2012

Źródło: Dane uzyskane z ewidencji ludności Urzędu Miejskiego w Wieruszowie

Analiza zawartych danych wskazuje, że w Gminie Wieruszów liczba urodzeń dzieci w latach 2010 – 2012 zmniejsza się corocznie. Dokonując porównania roku 2010 z 2012 wynika, że ilość nowo narodzonych dzieci w Gminie Wieruszów zmniejszyła się o 45.

Tabela 24. Liczba uczniów w placówkach oświatowych

Rok szkolny	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Szkoła Podstawowa Nr 1	559	555	522
Zespół Szkół nr 2 Szkoła Podstawowa Nr 2	174	174	183
SP Wyszaków	97	106	89
SP Pieczyska	61	59	64
SP Teklinów	49	46	46
SP Cieszęcin	(40)	(35)	-
Gimnazjum Nr 1	367	367	352
Zespół Szkół Nr 2 Gimnazjum Nr 2	201	211	191
RAZEM	1 508	1 518	1 447

Źródło: Dane uzyskane ze sprawozdań SIO

Analiza zawartych danych wskazuje, że w Gminie Wieruszów ilość uczniów zmniejsza się corocznie. Dokonując porównania roku 2010 z rokiem 2012 ilość uczniów w Gminie Wieruszów zmniejszyła się o 61.

Uczniowie niepełnosprawni gminy Wieruszów

Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego

Do szkół mieszczących się na terenie Gminy Wieruszów uczęszczają uczniowie niepełnosprawni, którzy posiadają orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego w tym:

- z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim – 13 uczniów
- z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym – 12 uczniów
- z upośledzeniem umysłowym w stopniu znacznym z autyzmem – 1 uczeń
- z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim – 1 uczeń
- z wadą słuchu – 1 uczeń
- z ogólnego stanu zdrowia – 1 uczeń

9. Przemoc w rodzinie

Przemoc rozumiana jest jako akt godzący w wolność osobistą jednostki i zmuszanie jej do zachowań niezgodnych z własną wolą. Przenosi się ona również na grunt rodzinny i jest w nim często spotykanym zjawiskiem, niezależnym od kultury, środowiska, wyznania, wykształcenia, poziomu intelektualnego czy przynależności do grupy społecznej. Przemoc w rodzinie to niewątpliwie zachowanie, które poniża jednostkę, powoduje obrażenia fizyczne, często jednocześnie naruszając w ten sposób prawo. Rzadko jest to incydent jednorazowy. Zazwyczaj staje się jednym z wielu ogniw łańcucha agresji³.

Na terenie Gminy Wieruszów, zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

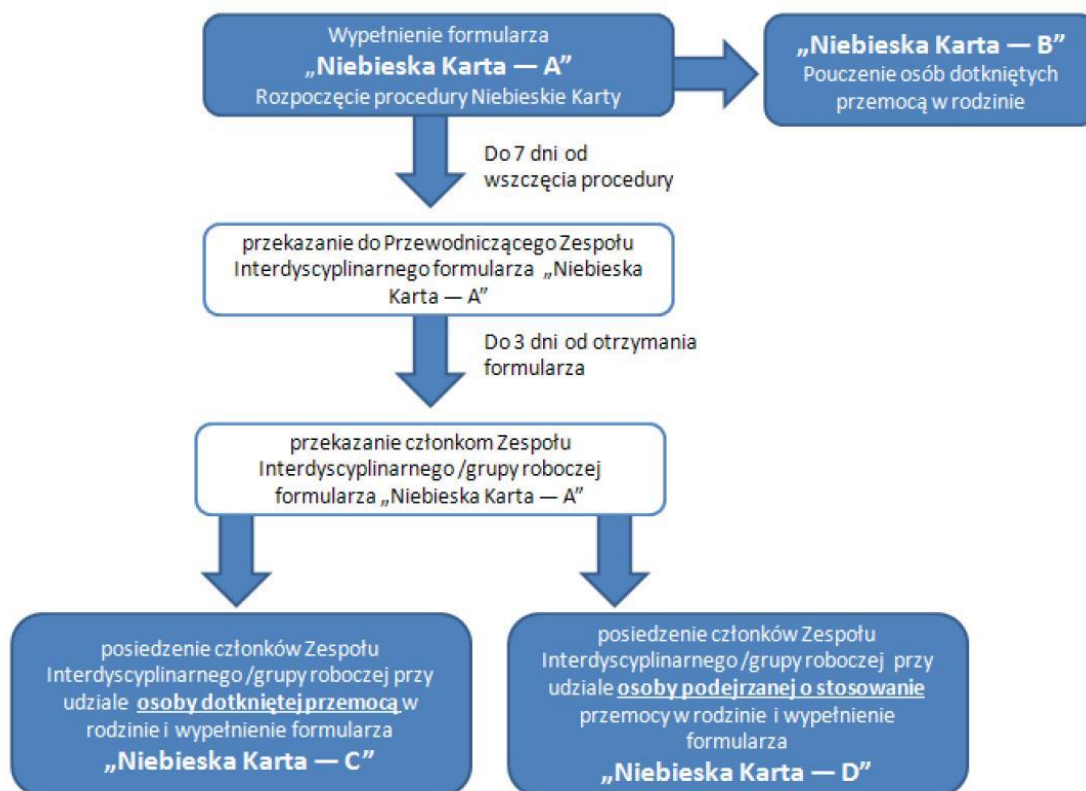
- Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieruszowie
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Sądu w Rejonowego Wieluniu
- Komendy Powiatowej Policji w Wieruszowie
- Oświaty
- Służby zdrowia
- Rzecznika Praw Dziecka

Zespół interdyscyplinarny jest elementem tworzonego przez gminę systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i realizuje działania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2015 oraz realizatorem zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

---

³ *Zanim będzie zapóźni: przemoc i kontrola w rodzinie, J. R. Ackerman, S. Pickering, Gdańsk 2002.*

Schemat 1. Procedura „Niebieskie Karty”.

Źródło: Diagnoza dotycząca realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wykonywanych przez zespoły interdyscyplinarne/ grupy robocze, a także realizacji procedury „Niebieskie Karty” w oparciu o rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”. Raport z badań zrealizowanych na zamówienie ministerstwa pracy i polityki społecznej przez instytut badawczy Millward Brown SMG/KRC. Grudzień 2012.

Zjawisko przemocy domowej w liczbach

Precyzyjne określenie rozmiarów przemocy w rodzinie jest trudne. Korzystając jednak z dostępnych źródeł informacji, takich jak: statystyki Policji (przeprowadzone interwencje, uruchomione procedury „Niebieskie Karty”), czy dane zbierane przez podmioty (instytucje i organizacje) udzielające pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, a także ogólnopolskie badania populacyjne można starać się oszacować skalę zjawiska przemocy domowej.

Tabela 25. Liczba realizowanych procedur „Niebieska Karta” przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Wieruszowie w latach 2010-2012

	2010	2011	2012
Teren miasta Wieruszów	18	5	30
Teren powiatu wieruszowskiego	51	29	62

Źródło: Opracowanie własne - Dane Komendy Powiatowej Policji w Wieruszowie.

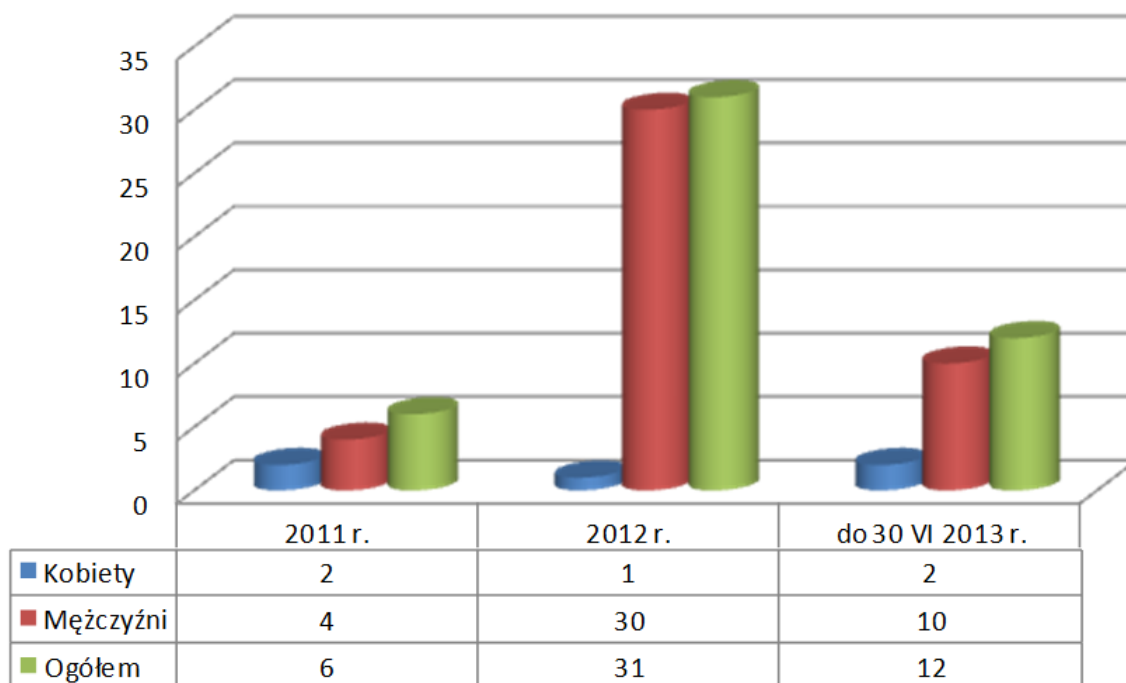
Tabela 26. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” przez pracowników socjalnych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieruszowie

	2010	2011	2012
Teren Gminy Wieruszów	10	4	10

Źródło: Opracowanie własne - Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieruszowie.

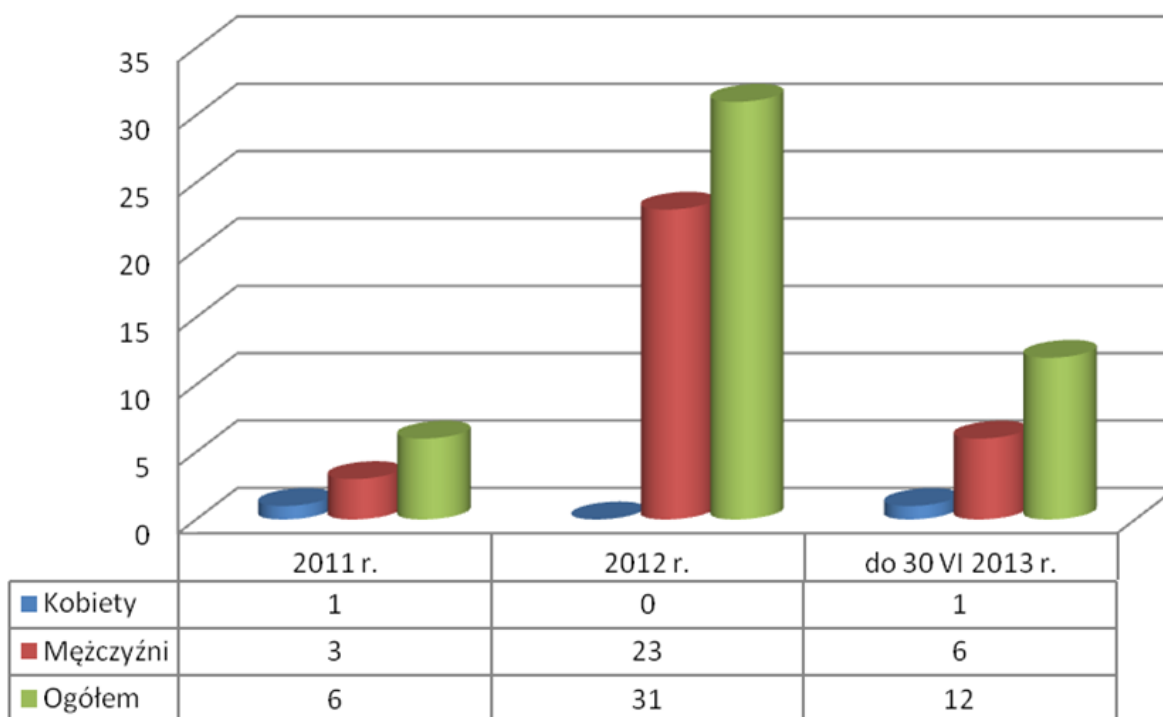
Powyższe zestawienie danych obrazuje znaczny wzrost odnotowanej przemocy domowej przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Wieruszowie związanych z przemocą domową, zwłaszcza porównując dane z lat 2011-2012, gdzie na terenie Wieruszowa liczba realizowanych procedur „Niebieskie Karty” wzrosła czterokrotnie. Podobny wniosek można wysunąć po przeanalizowaniu liczby wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” przez pracowników socjalnych.

Wykres 8. Zestawienie liczby sprawców przemocy domowej, z podziałem na płeć, odnotowanych w okresie od 2011 roku do końca i połowy 2013 r. na terenie Gminy Wieruszów w ramach realizacji procedury „Niebieskie Karty”

Źródło: Opracowanie własne - Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Wieruszowie.

Wykres 9. Zestawienie liczby sprawców przemocy domowej borykających się z problemem alkoholowym, z podziałem na płeć, w okresie od 2011 roku do końca i połowy 2013 r. na terenie Gminy Wieruszów w ramach realizacji procedury „Niebieskie Karty”

Źródło: Opracowanie własne - Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Wieruszowie.

Powyższe wykresy i zestawienia danych dotyczących liczby sprawców przemocy z liczbą sprawców borykających się z problemem alkoholowym wskazują na częste występowanie obu problemów jednocześnie.

Wśród osób podejrzanych o stosowanie przemocy wobec najbliższych znaczącą większość stanowią mężczyźni i oni również wiodą niechlubny prym w liczebności, gdzie stanom nietrzeźwości towarzyszą zachowania agresywne.

Od momentu powołania Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Wieruszowie Przewodniczący Zespoły powołał 44 grupy robocze, w skład których wchodziłi zawsze przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (100%) i Policji (100%) oraz bardzo często gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (55%). w przypadkach powoływania grup do pracy z rodzinami w których skład wchodziły dzieci w wieku szkolnym wśród członków grupy roboczej był przedstawiciel oświaty (13%), w kilku przypadkach członkiem grupy roboczej był kurator sądowy. Do tej pory wśród powoływanych grup roboczych nie zdarzyło się, żeby wśród członków grupy roboczej był przedstawiciel organizacji pozarządowej. Podobnie w przypadku przedstawicieli innych instytucji.

Tabela 27. Zestawienie danych dotyczących procedury „Niebieskie Karty” w okresie od 2011 roku do końca i połowy 2013 r. na terenie Gminy Wieruszów

	2011	2012	do 30 VI 2013 r.
Liczba powołanych grup roboczych	6	28	10
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” przekazanych do Przewodniczącego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Wieruszowie – ogółem	6	28	11
w tym wypełniony przez przedstawiciela:			
- jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	4	10	1
- policji	2	18	10
- gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	0	0	0
- oświaty	0	0	0
- ochrony zdrowia	0	0	0
Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	0	8	14

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Wieruszowie.

Najczęściej powodem zakończenia procedury „Niebieskie Karty” było ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego jej stosowania (90%). w jednym przypadku rozstrzygnięto o braku zasadności podejmowania działań oraz w jednym o braku zasadności podejmowania dalszych działań (10%).

Monitorowanie sytuacji rodziny, wobec których zakończono procedurę „Niebieskie Karty” odbywa się najczęściej przez pracowników socjalnych.

10. Przestępczość

Przestępczość – jest to zbiór czynów zabronionych ustawowo pod groźbą kary, a popełnionych na obszarze danej jednostki terytorialnej. Przestępczość jest zjawiskiem społecznym. Charakteryzuje się następującymi cechami:

- stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego,
- wyraża się we wzroście liczby osób, które popełniły przestępstwa w stosunku do ogółu ludności.

Wyróżnić można kilka czynników wpływających na zjawisko przestępczości. Zalicza się do nich gęstość zaludnienia, udział kobiet i nieletnich w ogólnej liczbie ludności, a także poziom urbanizacji, bezrobocie, ubóstwo, poziom zamożności oraz warunki życia ludności.

Tabela 28. Zestawienie przestępstw popełnionych na obszarze Gminy Wieruszów

Przestępstwa	2010	2011	2012
Liczba przestępstw ogółem	266	266	260
Przestępstwa drogowe	95	95	140
Kradzież z włamaniem	26	26	25
Rozboje, wymuszenia	0	3	1
Przestępstwa narkotykowe	4	3	2
Kradzieże	64	70	51

Źródło: Dane KPP w Wieruszowie.

Z danych zawartych z powyższej tabeli wynika, że ogólna liczba przestępstw w roku 2012 była niższa niż w latach ubiegłych. w 2012 r. odnotowano o 19 kradzieży mniej niż w roku 2011, minimalny spadek zaobserwować można również w przypadku kradzieży z włamaniem, rozbojach i wymuszeniach oraz przestępstwach narkotykowych.

Wyraźny wzrost natomiast nastąpił w przypadku przestępstw drogowych, liczba tych przestępstw wrosła aż o 45 w roku 2012.

Na podstawie danych Wojewódzkiej Komendy Policji w Łodzi wśród najczęściej wymienianych przyczyn zaistnienia wypadków drogowych powodowanych winą kierujących pojazdami znajdują się m.in.:

- nieudzielanie pierwszeństwa przejazdu,
- niedostosowanie prędkości do warunków ruchu,
- nieprawidłowe przejeżdżanie przejść dla pieszych,
- nieprawidłowe wykonywanie manewrów: wyprzedzania, omijania, wymijania.

Wykroczenie – jest czyn społecznie szkodliwy, zabroniony przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia pod groźbą kary aresztu, ograniczenia wolności, grzywny do 5.000 złotych lub nagany. Nie popełnia wykroczenia sprawca czynu zabronionego, jeżeli nie można mu przypisać winy w czasie czynu.

Tabela 29. Zestawienie wykroczeń popełnionych na obszarze Gminy Wieruszów

Wykroczenia	2010	2011	2012
Liczba wykroczeń ogółem	542	690	478
Wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu	241	221	166
Wykroczenia przeciwko osobie	0	0	0
Wykroczenia przeciwko zdrowiu	0	0	0
Wykroczenia przeciwko mieniu	78	80	58
Wykroczenia przeciwko obyczajności publicznej	19	8	28
Ust. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	184	364	215

Źródło: Dane KPP w Wieruszowie.

Na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Wieruszowie liczba wykroczeń popełnianych na obszarze Gminy Wieruszów wyraźnie się obniża. w roku 2012 odnotowano aż o 212 wykroczeń mniej niż w roku 2011. Wyraźny spadek zaobserwować można w wykroczeniach przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu, przeciwko mieniu oraz w wykroczeniach dot. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

IV. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest podstawą do zdiagnozowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych. Jest skuteczną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed polityką społeczną gminy. Analiza SWOT zawiera określenie czterech grup czynników:

„mocnych stron” - uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony polityki społecznej, i które należy wykorzystać sprzyjać będą jej wzmocnieniu;

„słabych stron” - uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony polityki społecznej, i które nie wyeliminowane będą ją osłabiać;

„szans” - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale mogą być traktowane jako szanse i przy odpowiednio podjętych działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwiązywaniu problemów społecznych;

„zagrożeń” - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą stanowić zagrożenie dla rozwiązywania problemów społecznych.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • dobrze zdiagnozowane problemy społeczności lokalnej. • działalność instytucji pracujących na rzecz osób potrzebujących (KPP, MGOPS, PCPR, PPP, MOPTUiW, kuratorzy), • współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, • dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, realizowanego przez jednostki publiczne i organizacje samorządowe, • wykwalifikowana i kompetentna, stale doskonaląca swoje umiejętności kadra pomocy społecznej, • dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, pedagogów szkolnych, • otwartość ośrodka pomocy społecznej i samorządu gminnego na współpracę ze środowiskiem lokalnym, • ogólnie dostępna oferta pomocy i różnorodność form wsparcia w zakresie bezrobocia, uzależnień, przeciwdziałania przemocy w rodzinie i innych problemów dotyczących mieszkańców; • oferty sportowe i kulturalne oraz baza lokalowa (m.in. Wieruszowski Klub Sportowy „Prosna”, dostępność gminnych obiektów sportowych, projekty sportowe realizowane przez Gminę i kluby sportowe, oferta kulturalna WDK, kino „Słońce”) • funkcjonowanie na terenie miasta placówek służby zdrowia, • wdrażanie programów i projektów ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów mieszkańców Wieruszowa, • otwartość na nowe rozwiązania. 	<ul style="list-style-type: none"> • niska aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców, • niewystarczająca oferta socjalna dla rodzin, • niewystarczający system informacyjny, koordynacji i współpracy między instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi • mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej, • istnienie szarej sfery zatrudnienia, • brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego, • zbyt mała aktywność w zakresie organizacji grup wsparcia i grup samopomocowych, • niewystarczająca ilość propozycji spędzania czasu wolnego oraz socjoterapii dla młodzieży zagrożonej demoralizacją, • brak żłobka na terenie miasta, • ograniczona liczba miejsc w przedszkolach, • brak mieszkań chronionych i niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych, • brak poradni rodzinnych, • wysoki poziom długotrwałego bezrobocia i wysoka stopa bezrobocia.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost jakości usług świadczonych przez podmioty realizujące zadania pomocy społecznej, • regulacje prawne bardziej przyjazne rodzinie, • zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych, • wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę, • utrzymanie stanowiska pracy asystenta rodziny, • funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych, • możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych, m.in. przez wykorzystanie środków projektu systemowego dla ops-ów z Europejskiego Funduszu Społecznego celem przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu rodzin zagrożonych, • prospołeczna polityka państwa, • rozwijający się wachlarz instrumentów prawnych w zakresie pomocy społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • alienacja społeczna, • preferowanie konsumpcyjnego stylu życia, • ubożenie społeczeństwa i osłabianie się funkcji opiekuńczej rodziny, • niekorzystne zjawiska demograficzne, • brak perspektyw kształcenia adekwatnego do późniejszych możliwości zatrudnienia, • rosnące bezrobocie, • niestabilny system prawny w zakresie wspierania rodziny i pomocy społecznej, • niewydolność systemu wymiaru sprawiedliwości, • niechęć pozyskiwania środków na realizację projektów miękkich z zakresu polityki społecznej wynikająca z trudności w ich realizacji, • brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne, • rosnąca ilość rodzin wieloproblemowych, • uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko tzw. „dziedziczenia biedy”, • brak dostatecznych środków finansowych na walkę z problemami społecznymi.

V. Adresaci strategii

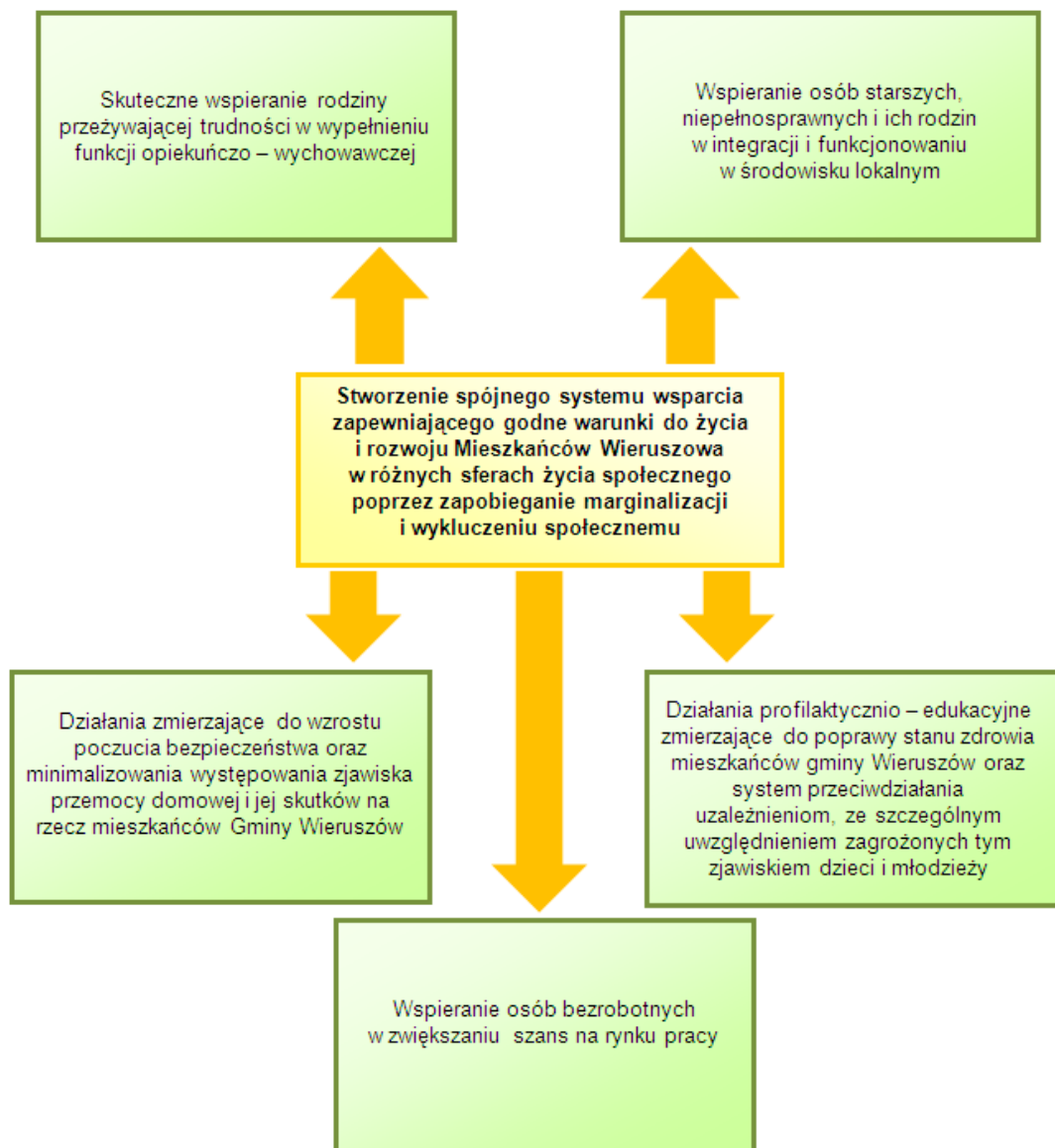
Kluczowym zadaniem władz Gminy Wieruszów jest zapewnienie wysokiego poziomu życia swoim mieszkańcom, a więc stworzenie możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia. Na szczególną uwagę zasługują osoby, które z takich czy innych przyczyn samodzielnie nie są w stanie włączyć się w szereg przemian podnoszących warunki życiowe społeczności lokalnej. Specjalistyczne wsparcie tych osób stworzy im szansę do rozwoju, a co za tym idzie przełoży się na spadek liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w gminie. Zakres zadań związanych ze sferą społeczną oddziałującą na standard życia mieszkańców jest bardzo szeroki. Wizja rozwoju gminy zostanie zrealizowana poprzez działania z zakresu: pomocy społecznej, sportu rekreacji, turystyki, edukacji, kultury i opieki zdrowotnej.

Zgodnie z powyższym założeniem, adresatami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych są mieszkańcy Gminy Wieruszów, zarówno osoby samotne jak i rodziny, którzy wymagają pomocy w odzyskaniu sił, wiary w siebie i zdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku lokalnym.

VI. Cele strategii

Diagram nr 2. Stworzenie spójnego systemu wsparcia zapewniającego godne warunki do życia i rozwoju Mieszkańców Wieruszowa w różnych sferach życia społecznego poprzez zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu

Źródło: Opracowanie własne MGOPS

VII. Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY					
I. Skuteczne wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej					
Cele szczegółowe	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki i ewaluacja	Przewidywane efekty	Źródła finansowania	Termin lata
1. Wspieranie rodzin z dziećmi w prawidłowym funkcjonowaniu w środowisku. 1.1. Systematyczna praca socjalna z rodziną. 1.2. Wsparcie finansowe rodzin żyjących w niedostatku.	MGOPS; PCPR; Urząd Miejski;	Ilość rodzin objętych pomocą	Poprawa funkcjonowania rodzin z dziećmi. Zmniejszenie liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i innych.	Budżet Gminy, Środki zewnętrzne	2013-2020
2. Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. 2.1. Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin ubogich i dysfunkcyjnych. 2.2. Utrzymanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży /świetlice środowiskowe/.	MGOPS; PCPR; szkoły i świetlice funkcjonujące na terenie gminy; przedszkola WDK; Organizacje pozarządowe; MOTPUIW	Liczba dzieci korzystających z wypoczynku; Ilość dzieci korzystających ze świetlic środowiskowych i innych placówek wsparcia dziennego	Zmniejszenie zagrożeń wynikających z braku opieki w czasie wolnym od nauki. Rozwijanie zainteresowań i zdobywanie nowych umiejętności.	Budżet Gminy, Środki zewnętrzne	2013-2020
3. Pomoc dzieciom z rodzin zagrożonych pozbawieniem lub ograniczeniem władzy rodzicielskiej poprzez wprowadzenie pracy asystenta rodziny. 3.1. Zapewnienie warunków dla działania rodzin wspierających.	MGOPS; PCPR	Monitorowanie działań; Analiza danych; Liczba zatrudnionych asystentów rodziny. Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny.	Stworzenie środowiska przyjaznego dzieciom i ich rodzicom. Poprawa funkcjonowania rodzin biologicznych.	Budżet Gminy, Środki zewnętrzne	2013-2020
4. Realizacja Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wieruszów oraz opracowanie nowego programu.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieruszowie	Uchwała Rady Miasta Wieruszów w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wieruszów	Wielopłaszczyznowe wsparcie rodziny w wypełnieniu swoich funkcji poprzez: - kształtowanie prawidłowych wzorów funkcjonowania rodziny, - tworzenie nowych form pomocy rodzinie, - aktywizowanie społeczności do harmonijnej współpracy na rzecz rodziny, - pomoc w opiece i wychowaniu dziecka	Budżet Gminy	2013-2020

CEL OPERACYJNY					
II. Wspieranie osób bezrobotnych w zwiększaniu szans na rynku pracy					
Cele szczegółowe	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji	Przewidywane efekty	Źródła finansowania	Czas realizacji lata
1. Opracowanie i realizacja projektów/ programów służących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych.	MGOPS w Wieruszowie PUP w Wieruszowie	Liczba zrealizowanych projektów/ programów; Liczba osób bezrobotnych, które zostały objęte pomocą w ramach projektu/ programu; Liczba miejsc pracy lub miejsc aktywizacji zawodowej utworzonych w ramach projektu/programu.	Poprawa sytuacji materialnej. Poprawa kondycji psychicznej. Możliwość nabycia nowych umiejętności zawodowych lub/i doświadczenia zawodowego. Możliwość podjęcia stałego zatrudnienia.	EFS – POKL, Budżet Gminy, Środki zewnętrzne	2014-2020
2. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych.	MGOPS w Wieruszowie PUP w Wieruszowie OHP w Wieruszowie	Liczba osób, które zostały objęte pomocą zgodnie z art. 34 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy; Liczba osób bezrobotnych objętych pomocą finansową MGOPS w Wieruszowie	Poprawa sytuacji materialnej. Poprawa kondycji psychicznej. Możliwość nabycia nowych umiejętności zawodowych lub/i doświadczenia zawodowego. Możliwość podjęcia stałego zatrudnienia.	Budżet Gminy Środki zewnętrzne	2014-2020
3. Podejmowanie współpracy w zakresie upowszechniania informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej, usłudze pośrednictwa pracy oraz szkoleniach.	MGOPS w Wieruszowie PUP w Wieruszowie	Liczba zawartych porozumień/umów o współpracy	Możliwość podjęcia stałego zatrudnienia. Przekwalifikowanie zawodowe. Nabycie umiejętności poszukiwania zatrudnienia.	Budżet Gminy Środki zewnętrzne	2014-2020

CEL OPERACYJNY					
III. Działania zmierzające do wzrostu poczucia bezpieczeństwa oraz minimalizowania występowania zjawiska przemocy domowej i jej skutków na rzecz mieszkańców Gminy Wieruszów					
Cele szczegółowe	Realizatorzy/partnerzy	Wskaźniki ewaluacji	Przewidywane efekty	Źródła finansowania	Okres realizacji lata
1. Rozbudowa systemu monitoringu obiektów i przestrzeni publicznych o szczególnie wysokim stopniu realnego zagrożenia bezpieczeństwa publicznego i/lub zakłócenia porządku publicznego.	KPP Samorząd gminny	Liczba środowisk objętych monitorowaniem; Liczba patroli policji;	Spadek przestępczości	Budżet Gminy Środki zewnętrzne	2014-2020
2. Realizacja działań edukacyjnych, profilaktycznych i prewencyjnych zmierzających do ograniczenia zagrożenia bezpieczeństwa publicznego.	KPP MGOPS Oświata	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach, pogadankach, konkursach, warsztatach; Liczba podmiotów prowadzących ww. działania; Liczba podjętych działań.	Wzrost świadomości mieszkańców	Budżet Gminy Środki zewnętrzne	2014-2020
3. Realizacja Programu Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015 w Gminie Wieruszów.	MGOPS, KPP, PCPR – Punkt Interwencji Kryzysowej, Zespół Interdyscyplinarny, GKRPA, Oświata, Ochrona Zdrowia, MOPTUIW	Liczba podmiotów realizujących działania w ramach Programu; Liczba osób i/lub rodzin korzystających ze wsparcia w ramach realizacji Programu.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie społecznie pożądanego modelu rodziny prowadzący do zmniejszenia trudności w pełnieniu funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci i młodzieży	Budżet Gminy, Środki zewnętrzne	2014-2020

			w rodzinach.		
4. Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2015 w Gminie Wieruszów	MGOPS, KPP, PCPR - PIK, ZI, GKRPA, Oświata, Ochrona Zdrowa, MOPTUiW	Liczba podmiotów realizujących działania w ramach Programu; Liczba spotkań ZI; Liczba spotkań grup roboczych; Liczba realizowanych procedur NK; Liczba monitoringów;	Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej.	Budżet Gminy Środki zewnętrzne	2014-2020
5. Współpraca międzyinstytucjonalna prowadząca do zapobiegania i powstrzymywania zjawiska przemocy domowej .	MGOPS, Kuratorzy i Sądy, KPP, PCPR, ZI, GKRPA, Oświata, Ochrona Zdrowa, MOPTUiW			Budżet Gminy, Środki zewnętrzne	
6. Minimalizowanie potencjalnych przyczyn występowania przemocy w rodzinie poprzez zaspokojenie jej podstawowych potrzeb (udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej, świadczenia rodzinne, świadczenie pracy socjalnej).	MGOPS	Liczba i formy udzielanej pomocy; Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą.		Budżet Gminy, Środki zewnętrzne	
7. Realizacja działań edukacyjnych, profilaktycznych i prewencyjnych zmierzających do ograniczenia występowania zjawiska przemocy domowej.	Oświata, Ochrona Zdrowia, MGOPS, KPP, PCPR	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach, pogadankach, konkursach, warsztatach; Liczba podmiotów prowadzących ww. działania; Liczba podjętych	Wzrost świadomości mieszkańców	Budżet Gminy, Środki zewnętrzne	2014-2020

działań.					
CEL OPERACYJNY					
IV. Wspieranie osób starszych, niepełnosprawnych i ich rodzin w integracji i funkcjonowaniu w środowisku lokalnym					
Cele szczegółowe	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji	Przewidywane efekty	Źródła finansowania	Czas realizacji lata
1. Wzrost aktywności społecznej osób starszych i niepełnosprawnych poprzez zwiększenie dostępności do dziennych placówek wsparcia, klubów, grup wsparcia oraz imprez kulturalnych.	PCPR, MGOPS, Stowarzyszenia i Organizacje, Związek Emerytów i Rencistów, WDK, Urząd Miejski	Liczba placówek dziennego wsparcia promujących zdrowy i aktywny styl życia wśród osób starszych i niepełnosprawnych; Liczba spotkań integracyjno – towarzyskich.	Integracja osób starszych i niepełnosprawnych ze społeczeństwem; Wyrównywanie poziomu życia seniorów i osób niepełnosprawnych; Rehabilitacja społeczna; Pobudzanie aktywności osób starszych i niepełnosprawnych.	Budżet Gminy, Środki zewnętrzne	2014-2020
2. Wsparcie rodziny w zapewnieniu opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi i pozostawienie ich w środowisku naturalnym.	PCPR, MGOPS, Powiatowe Centrum Medyczne w Wieruszowie Sp. z o.o.; Stowarzyszenia	Liczba świadczeń medycznych realizowanych w warunkach domowych Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych; Liczba niepełnosprawnych dzieci uczęszczających do przedszkoli i szkół	Zmniejszenie czasu oczekiwania na przyznanie usług opiekuńczych; Zmniejszenie liczby osób kierowanych do domów pomocy społecznej; Organizacja dziennej opieki dla osób wymagających wsparcia; Aktywizacja zawodowa osób nieaktywnych zawodowo, które opiekują się niepełnosprawnym dzieckiem; Wyjście z izolacji i osamotnienia osób nieaktywnych zawodowo, które opiekują się niepełnosprawnym dzieckiem	Budżet Gminy, Środki zewnętrzne	2014-2020

<p>3. Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych i starszych.</p>	<p>PCPR, MGOPS, Stowarzyszenia</p>	<p>Liczba osób korzystających z WTZ;</p> <p>Liczba osób uczęszczających do ŚDS;</p> <p>Liczba osób korzystających z dofinansowania do: turnusów, rehabilitacyjnych, sportu, kultury, rekreacji i turystyki, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami;</p> <p>Wydatki na instrumenty i usługi rynku pracy;</p> <p>Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej</p>	<p>Zapewnienie opieki, rozwijanie psychofizycznych sprawności uczestników oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych;</p> <p>Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa osobom uczestniczącym w Warsztatach Terapii Zajęciowej;</p> <p>Zapewnienie opieki osobom przewlekle psychicznie chorych, upośledzonym umysłowo i wykazującym inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych;</p> <p>Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa rodzinom osób uczęszczających do Środowiskowych Domów Samopomocy;</p> <p>Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych;</p> <p>Zwiększenie liczby osób niepełnosprawnych uczestniczących w organizowanych imprezach;</p> <p>Poprawa sytuacji psychofizycznej uczestników turnusów rehabilitacyjnych;</p> <p>Likwidacja lub ograniczenie barier architektonicznych;</p> <p>Stworzenie możliwości włączenia się do tworzącego się społeczeństwa informacyjnego;</p> <p>Likwidacja lub ograniczenie bariery w poruszaniu się –umożliwienie uczestnictwa w aktywności społecznej</p>	<p>Budżet Gminy, PFRON Środki zewnętrzne</p>	<p>2014-2020</p>
--	--	---	---	--	------------------

CEL OPERACYJNY					
V. Działania profilaktyczno – edukacyjne zmierzające do poprawy stanu zdrowia mieszkańców gminy Wieruszów oraz systemu przeciwdziałania uzależnieniom, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożonych tym zjawiskiem dzieci i młodzieży					
Cele szczegółowe	Realizatorzy/ partnerzy	Wskaźniki ewaluacji	Przewidywane efekty	Źródła finansowania	Termin lata
1. Ochrona i promocja zdrowia – działalność w zakresie profilaktyki zdrowotnej – organizowanie okresowych, przesiewowych działań.	Placówki służby zdrowia, Lokalne media, GKRPA	Liczba osób biorących udział w okresowych badaniach	Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	Budżet Gminy Środki zewnętrzne	2014-2020
2. Prowadzenie działań edukacyjno – informacyjnych dla dzieci i młodzieży w szkołach w formie spotkań i pogadanek z przedstawicielami, m. in. służby zdrowia, szkoły, propagujących zdrowy styl życia.	Placówki służby zdrowia; Powiatowa Komenda Policji; Szkoły; Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Liczba uczniów uczestniczących w spotkaniach, pogadankach; Liczba podmiotów prowadzących ww. działania.	Wzrost świadomości wśród dzieci i młodzieży.	Budżet Gminy Środki zewnętrzne	2014-2020
3. Wyrównywanie szans edukacyjno-rozwojowych dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych poprzez wsparcie edukacyjne oraz dofinansowanie zajęć dodatkowych i wyrównawczych.	Stowarzyszenia, Szkoły, Przedszkola	Liczba uczniów uczestniczących w tych zajęciach	Zwiększenie samooceny poprzez uzyskanie lepszych wyników w nauce – zagospodarowanie czasu wolnego	Budżet Gminy Środki zewnętrzne	2014-2020
4. Monitorowanie sieci punktów sprzedaży alkoholu, w tym przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim.	GKRPA; Policja	Liczba monitoringów przez przedstawicieli GKRPA	Zmniejszenie dostępności do alkoholu wśród dzieci i młodzieży.	Budżet Gminy Środki zewnętrzne	2014-2020

<p>5. Podejmowanie działań profilaktyczno – edukacyjnych na rzecz używania alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych przez dzieci, młodzież i dorosłych.</p>	<p>Pełnomocnik ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;</p> <p>Placówki oświatowo – wychowawcze;</p> <p>Jednostki ochrony zdrowia;</p> <p>Media lokalne</p>	<p>Liczba zrealizowanych działań;</p> <p>Liczba podmiotów zaangażowanych w podejmowanie działań</p>	<p>Zwiększenie wiedzy dzieci, młodzieży i osób dorosłych w zakresie uzależnień;</p> <p>Wybieranie zdrowego stylu życia.</p>	<p>Budżet Gminy Środki zewnętrzne</p>	<p>2014-2020</p>
<p>6. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych i członków ich rodzin poprzez pomoc psychologiczną (prowadzenie terapii indywidualnej, grupowej, rodzinnej), pomoc prawną.</p>	<p>Pełnomocnik ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;</p> <p>Jednostki ochrony zdrowia;</p> <p>MOPUiW;</p> <p>PCPR - Punkt Interwencji Kryzysowej;</p>	<p>Liczba udzielonych porad;</p> <p>Liczba podmiotów udzielających wsparcia;</p> <p>Liczba osób korzystających z pomocy.</p>	<p>Poprawa sytuacji osób korzystających z pomocy;</p> <p>Poprawa relacji rodzinnych;</p> <p>Zwiększenie dostępności do udzielanych form pomocy.</p>	<p>Budżet Gminy Środki zewnętrzne</p>	<p>2014-2020</p>

VIII. Źródła i ramy finansowe działań przewidzianych do realizacji w ramach strategii

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w każdej strategii jest jej finansowanie. Zakłada się, że ramy finansowe „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Wieruszów” obejmują lata 2014-2020, gdyż w tym okresie będą realizowane w sposób ciągły zdefiniowane cele operacyjne i szczegółowe.

Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- środki własne pochodzące z budżetu gminy;
- środki przekazane gminie z budżetu państwa (dotacje);
- środki funduszy krajowych (PFRON);
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz Unii Europejskiej;
- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny).

IX. Monitoring i ewaluacja

Monitoring i ewaluacja realizacji projektu służy sprawdzeniu czy planowane działania zostały zrealizowane oraz jaki jest ich wynik.

Monitoring ma na celu uzyskanie informacji na temat realizacji planowanych działań w zakresie ich czasu realizacji, założeń, źródeł finansowania oraz przełożenia na osiągnięcie rezultatów.

Postępy w realizacji strategii będą na bieżąco monitorowane przez powołany zespół monitorujący przez Burmistrza Wieruszowa, który na bieżąco będzie dokonywać kontroli realizowanych zadań. Długookresowy charakter planowania strategicznego w zakresie problematyki społecznej wymaga stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych i ich uwzględnienia w strategii. Dlatego wprowadzanie zmian w zapisach strategii jest niezbędne.

Monitorowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi podstawowy warunek jej należytego wdrożenia.

Z uwagi na powyższe corocznie sporządzany będzie raport przez zespół monitorujący z realizacji celów oraz kierunków działań do końca maja za rok poprzedni i przedkładany Burmistrzowi Wieruszowa a następnie Radzie Miejskiej w Wieruszowie.

Cele monitoringu:

Monitoring ma na celu uzyskanie informacji na temat realizacji planowanych działań w zakresie ich czasu realizacji, założeń, źródeł finansowania oraz przełożenia na osiągnięcie rezultatów.

Cele ewaluacji:

Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji, czy osiągnięto zakładane rezultaty oraz czy pozwoliły one i w jakim stopniu na realizację celów strategii. Cele ewaluacji to:

- doskonalenie działań podejmowanych w ramach strategii,
- informacja o efektach wdrażania strategii oraz uzyskanie odpowiedzi na pytania związane z jej realizacją,
- wzrost jakości strategii,
- pogłębienie odpowiedzialności za wdrażanie strategii wśród wszystkich zainteresowanych jej funkcjonowaniem i efektami.

Kryterium ewaluacji:

Ewaluacja będzie prowadzona według kryterium adekwatności, trwałości oraz użyteczności. Zebrane informacje w ramach monitoringu i ewaluacji odpowiedzą na pytania czy i do jakiego stopnia cele strategii są odpowiednie do zmieniających się potrzeb i priorytetów na poziomie gminy.

Każde kryterium może być mierzone w różny sposób, co oznacza, że może posiadać różne miary jego wartości (wskaźniki). Na potrzeby ewaluacji i monitoringu przyjęte zostaną wskaźniki zaplanowane w strategii.

Proces ewaluacji strategii realizowany jest etapowo:

- Ewaluacja ex-ante (przed rozpoczęciem) przeprowadzona została w trakcie planowania strategii. w fazie przygotowania zebrane zostały w poszczególnych obszarach silne oraz słabe strony, szanse i zagrożenia (analiza SWOT).
- Ewaluacja mid-term (w połowie realizacji) przeprowadzona w połowie wdrażania strategii (z uwzględnieniem corocznych raportów z monitoringu i ewaluacji). Ma ona za zadanie ocenę adekwatności programu do lokalnych potrzeb oraz adekwatności podejmowanych działań w stosunku do realizacji przyjętych celów. w wyniku działań monitoringowo – ewaluacyjnych w połowie realizacji strategii zostanie przeprowadzona analiza realizacji przyjętych działań w zakresie czasu ich realizacji, źródeł finansowania, występowania problemów oraz zagrożeń dalszej realizacji. Ewaluacja i monitoring pozwoli między innymi na aktualizację diagnozy oraz weryfikację założeń strategii.
- Przez cały okres realizacji strategii prowadzona będzie ewaluacja i monitoring on-going czyli ewaluacja bieżąca. Zebrane w ich toku informacje przyczynią się do identyfikacji oraz zapobiegania występującym problemom.
- Ewaluacja ex-post (po zakończeniu) jest ewaluacją zewnętrzną i zostanie przeprowadzona na zakończenie strategii. Ma ona za zadanie ocenę adekwatności programu do lokalnych potrzeb. Zebrane informacje dadzą odpowiedź na pytanie czy i do jakiego stopnia cele strategii były odpowiednie do zmieniających się potrzeb i i priorytetów na poziomie gminy.

Ewaluacja dostarczy także informacji na potrzeby planowania strategii w kolejnych latach.

Strategia jest dokumentem uwzględniającym programy i projekty, które zostały przyjęte do realizacji bądź będą przyjęte w późniejszym terminie. Ma charakter otwarty, może być ciągle aktualizowana, udoskonalana i mogą być modyfikowane kierunki i sposoby realizacji założonych celów. Będzie służyć także do pozyskiwania funduszy z Unii Europejskiej na realizację projektów ze sfery społecznej. Jego opracowanie posłużyć ma lepszej, bardziej skutecznej, efektywniejszej realizacji działań na rzecz społeczności lokalnej w Gminie Wieruszów.

Spis tabel

Tabela 1. Struktura wieku mieszkańców w latach 2010-2012.....	6
Tabela 2. Liczba urodzeń i zgonów w latach 2010-2012	7
Tabela 3. Migracje wewnętrzne – napływ ludności na terenie Gminy Wieruszów	7
Tabela 4. Migracje wewnętrzne – odpływ ludności na terenie Gminy Wieruszów	7
Tabela 5. Liczba osób i rodzin objętych pomocą materialną i socjalną w latach 2010-2012.....	9
Tabela 6. Typy rodzin objętych pomocą społeczną	9
Tabela 7. Powody przyznania pomocy.....	10
Tabela 8. Ilość dzieci objętych pomocą asystenta rodziny w poszczególnych przedziałach wiekowych	12
Tabela 9. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie gminy Wieruszów w latach 2010-2011	13
Tabela 10. Rodziny zastępcze funkcjonujące od 2012 r. na terenie Gminy Wieruszów.....	14
Tabela 11. Charakterystyka osób bezrobotnych w gminie Wieruszów w latach 2010-2012	15
Tabela 12. Wykonanie usług zdrowotnych w latach 2010-2012	19
Tabela 13. Podejmowane działania przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	19
Tabela 14. Zadania realizowane na rzecz osób niepełnosprawnych w latach 2010-2012 z terenu gminy Wieruszów	21
Tabela 15. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z porad w latach 2010-2012 tylko z terenu Gminy Wieruszów	22
Tabela 16. Liczba osób z Gminy Wieruszów, które w latach 2010-2012 zostały zaliczone do stopnia niepełnosprawności	22
Tabela 17. Liczba uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej oraz osób uczestniczących w grupach wsparcia w latach 2010-2012	23
Tabela 18. Procentowy udział uczestników w latach 2010-2012 w Gminie Wieruszów w stosunku do gmin powiatu wieruszowskiego	23
Tabela 19. Liczba pacjentów hospitalizacji.....	24
Tabela 20. Liczba wykonanych porad w poradniach specjalistycznych w latach 2010-2012.....	25
Tabela 21. Starość w danych demograficznych na terenie Gminy Wieruszów.....	26
Tabela 22. Liczba osób objętych wsparciem w postaci usług opiekuńczych w latach 2010-2012	27
Tabela 23. Liczba osób skierowanych i przebywających w domach pomocy społecznej oraz odpłatność gminy za pobyt mieszkańców w tego rodzaju placówkach stacjonarnych w latach 2010-2012	27
Tabela 24. Liczba uczniów w placówkach oświatowych	29
Tabela 25. Liczba realizowanych procedur „Niebieska Karta” przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Wieruszowie w latach 2010-2012.....	31
Tabela 26. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” przez pracowników socjalnych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieruszowie.....	32
Tabela 27. Zestawienie danych dotyczących procedury „Niebieskie Karty” w okresie od 2011 roku do końca i połowy 2013 r. na terenie Gminy Wieruszów	34
Tabela 28. Zestawienie przestępstw popełnionych na obszarze Gminy Wieruszów	35
Tabela 29. Zestawienie wykroczeń popełnionych na obszarze Gminy Wieruszów	36

Spis wykresów

Wykres 1. Struktura mieszkańców ze względu na płeć w latach 2010 -2012	6
Wykres 2. Liczba bezrobotnych w gminie Wieruszów	15
Wykres 3. Charakterystyka osób bezrobotnych ze względu na płeć w gminie Wieruszów w latach 2010-2012	16
Wykres 4. Osoby zatrudnione w ramach prac społecznie użytecznych z terenu gminy Wieruszów w latach 2010–2013	17
Wykres 6. Liczba osób z problemem alkoholowym korzystające ze świadczeń	20
Wykres 7. Liczba osób skierowanych i przebywających w domach pomocy społecznej oraz odpłatność gminy za pobyt mieszkańców w tego rodzaju placówkach stacjonarnych w latach 2010-2012	27
Wykres 8. Liczba urodzeń dzieci w latach 2008-2012	29
Wykres 9. Zestawienie liczby sprawców przemocy domowej, z podziałem na płeć, odnotowanych w okresie od 2011 roku do końca i połowy 2013 r. na terenie Gminy Wieruszów w ramach realizacji procedury „Niebieskie Karty”	32
Wykres 10. Zestawienie liczby sprawców przemocy domowej borykających się z problemem alkoholowym, z podziałem na płeć, w okresie od 2011 roku do końca i połowy 2013 r. na terenie Gminy Wieruszów w ramach realizacji procedury „Niebieskie Karty”	33